BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI.

№ Wilno, dnia 12 czerwca 1926 roku. 33.

Treść numeru:

--------oo § oo--------

OSWIADCZENIE NOWEGO PREZYDENTA GRINIUSA O POLITYCE ZAGRANICZNEJ PANSTWA I O STOSUNKU DO MNIEJSZOSCI NARODOWYCH.-

Udzielając wywiadu wkrótce po obiorze na najwyższy urząd w państwie przedstawicielowi prasy sowieckiej /"Siegodnia" 8/VI/ Prezydent Grinius oświadczył co następuje:

"Polityka zagraniczna Litwy znajduje się pod znakiem rozwiązania podstawowego dla siebie zagadnienia. Sądzę, że Litwa nie ruszy zbrojno na Wilno. Nie drogą zbrojnego natarcia armji litewskiej zostanie rozwiązania sprawa wileńska - a drogą pokojowej ewolucji.-

Polacy będą zmuszeni w końcu udzielić Wileńszczyźnie autonomji. Bo przecież nienormalnem jest położenie, w którem znajdują się obecnie. Problemy ekonomiczne, niewygody korytarza i t.p. z jednej strony, a z drugiej niecelowość obecnego systemu zarządu okręgiem wileńskim. I powtarzam Polacy będą musieli udzielić Wileńszczyźnie autonomji. Naturalne ciażenie w stronę Kowna rozwiaże w końcu całą tą kwestję na drodze ewolucyjnej.-

Co się tyczy państw bałtyckich to będziemy się kierowali tendencjami dalszego zbliżenia. Przewiduję przedewszystkiem zawarcie szeregu konwencyj, które posuną sprawę zbliżenia naprzód.-

W stosunku do Rosji Sowieckiej będziemy kontynuowali stosunki sasiedzkiej przyjaźni. Prawdopodobnie zostanie zawarty między Kownem a Moskwą traktat analogiczny do traktatu Berlińsko-Moskiewskiego.-

Co do Watykanu, to Watykan pierwszy zerwał stosunki z Litwą. To też inicjatywa ponownego nawiązania tych stosunków powinna wyjść z Watykanu. Watpię, aby z tą inicjatywą wystąpiła Litwa. Obecna większość nie widzi potemu szczególnej konieczności. Życie kościelne katolickiej ludności w Litwie regulowane jest przy pomocy znajdującego się tu przedstawicielstwa Kościoła Katolickiego. Nie jest więc odczuwana niezbędność szczególnych dyplomatycznych związków z Watykanem, tembardziej - że na porządku jest sprawa wprowadzenia w życie zasady wolności wyboru form cywilnych czy religijnych do regulowania praw stanu. Jest to krok pierwszy na drodze rozdziału Kościoła od Państwa.-

Przechodząc do spraw mniejszościowych Prezydent oświadczył, że chcąc nie chcąc przyjdzie się pójść na ustępstwa.-Nowa Litwa zabezpieczy swoim mniejszościom prawa zagwarantowane im we wszystkich państwach. Obecnie w stosunku do mniejszości ustala się polityka wzajemnej ufności i tendencja współżycia i współpracy.- To też obecna większość, nie bacząc na sceptyczne ostrzeżenia, przeprowadziła solidarnie przedstawiciela mniejszości Niemca p.Kindera na stanowisko pierwszego sekretarza w Prezydjum Sejmu, pomimo, iż w Prezydjum często rozpatrują się sprawy i dokumenty mające charakter tajemnicy państwowej.-

Uważam, mówił prezydent - że w stosunku do mniejszości musimy pójść za przykładem Finów, dla których w stosunkach wewnętrznych nie istnieje podział na Szwedów i Finów. W prawach są zrównani.-Ta zasada musi być uznana i w Litwie w stosunku do mniejszości.-

Mówiąc o amnestji w stosunku do przestępców politycznych Prezydent podzielił ich na trzy kategorje: tych, których wzrok zwrócony jest zagranicę w określonym kierunku, bolszewików i faszystów. Amnestja ma być udzielona wszystkim, za wyjątkiem recydywistów.-

------ooo § ooo------

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.-

P r a s a l i t e w s k a o p r z e w r o c i e w P o l s c e .-

"Lietuva" N.107 z dnia 17/V.26 r.-

Urzędówka litewska "Lietuva" omawiając ostatnie wypadki w Polsce powiada,iż przewrót ten bynajmniej nie idzie Litwie na rękę.-Przecie nie kto inny - pisze "Lietuva",jak Piłsudski, jest istotnym sprawcą odebrania Litwie Wilna.Zajęcie Wilna w 1919 roku i najazd Polaków na Litwę - to była robota Piłsudskiego.Żeligowski jedynie przeprowadzał plany Piłsudskiego.Jeżeli polityka polska ma w sobie dużo awanturniczości,to szczególnem uosobieniem tej awanturniczości jest właśnie Piłsudski.-

Piłsudski jest największym polskim politycznym romantykiem.On się nie wyzbywa snów o "Rzeczypospolitej od morza do morza".-

I niewiadomo,czy teraz nie zamierzy zrealizowania swych marzeń.Od Piłsudskiego nietylko,że można się tego spodziewać, lecz nawet należy.To też teraz musimy pilnie czuwać na naszych linjach demarkacyjnych.Któż bowiem może przewidzieć,czy Piłsudski nie zechce zbierać dyktatorskich wawrzynów również w granicach Kowna?Niepróżno przecie,przesiadując w swym Sulejówku, studjował strategję Napoleona.-

"Lietuvos Žinios" w N.112 z 15/V.,uważając również Piłsudskiego za sprawcę odebrania Wilna od Litwy,kończy swe uwagi o obecnym przewrocie w sposób następujący:

...Tylko ze zwycięstwem w Polsce tych ugrupowań,które trzeźwo patrzą na stan Polski i umieją się wyzbyć marzeń historycznych - nasze stosunki z Polakami mogłyby ulec zmianie na lepsze.Dopóki jednak te ugrupowania w Polsce są nikłe i niemal nieposiadające wpływu na polską politykę,naród litewski winien wzmóc swą czujność wobec wypadków zachodzących w Polsce i być przygotowanym do ofiar,jakich od narodu litewskiego dalszy bieg wypadków może zażądać.-

Cała prasa litewska o przebiegu wypadków podawała depesze z Berlina.Wiadomości te były przeważnie fałszywe i tendencyjne.Między innemi podano wiadomość, że Piłsudski został królem polskim i że koronacja odbędzie się w Wilnie.Fałszywą tą wiadomość prasa litewska przyjęła z niepokojem."Echo" w N.113 dowodzi,że stanięcie na czele państwa najwybitniejszego i ~~najaktywniejszego~~ najbardziej aktywnego obywatela i okoliczność ta,że Wilno stało się główną bazą jego sił,winno całą Litwę zaniepokoić.Litwa musi odtąd uważnie śledzić wypadki w Polsce."Lietuva" podając wiadomość o rzekomych zamiarach koronowania marszałka Piłsudskiego między innemi pisze:

My,Litwini,przynajmniej możemy powiedzieć,że daliśmy Polakom drugą dynastję.Możemy jeszcze dodać nowemu królowi i cały dwór.Przecie mamy dostateczną ilość bezrobotnych obywateli ziemskich.-Rzeczą poważniejszą by było, gdyby Piłsudski usiłował ogłosić autonomiczną Białoruś z Wilnem.W planie jego widocznem jest,że chce pokłócić Białorusinów z Litwinami,czyniąc z Wilna kość niezgody.Wszakże nam się zdaje, że Litwini z Białorusinami znają się dobrze i nie od dziś.-

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.-

P r a s a   l i t e w s k a   o   p r z e w r o c i e   w   P o l s c e.-

"Lietuva" N.107 z dnia 17/V.26 r.-

Urzędówka litewska "Lietuva" omawiając ostatnie wypadki w Polsce powiada, iż przewrót ten był [illegible] na rokowaniach nie ktoś inny - pisze "Lietuva" - jak Piłsudski jest jedynym sprawcą oderwania Litwie Wilna [illegible] 1919 roku [illegible] naród Polaków [illegible] Piłsudskiego. Żeligowski jedynie przeprowadzał plany Piłsudskiego. [illegible] polityka polska sama w sobie [illegible] awanturniczości, to szczególnym uosobieniem tej awanturniczości jest właśnie Piłsudski.-

Piłsudski jest [illegible] politycznym romantykiem. On się nie wyzbywa snów o Rzeczypospolitej od morza do morza.-

[illegible] teraz nie zamierzy urzeczywistnić swych marzeń [illegible] że może się łatwo spodziewać [illegible] Litwy [illegible] studjował strategję Napoleona.-

"Lietuvos Žinios" w N.112 z 15/V. uważając również Piłsudskiego za sprawcę oderwania Wilna od Litwy, kończy swe uwagi o obecnym przewrocie w sposób następujący:

"...Tylko zwycięstwem w Polsce tych czynników, które [illegible] stan Polski i umieją się wyzbyć megalomanji [illegible] stosunki z Polakami mogłyby ulec zmianie [illegible] jednak te ugrupowania w Polsce za miejsca [illegible] polską politykę, naród litewski [illegible] wobec wypadków zachodzących w Polsce [illegible] do ofiar, jakich od narodu litewskiego dalszy ciąg wypadków może zażądać.-"

Cała prasa litewska o przebiegu wypadków podawała depesze z Berlina. Wiadomości te były przeważnie fałszywe i tendencyjne. Między innemi podano wiadomość, że Piłsudski został królem polskim i że koronacja odbędzie się w Wilnie. Fałszywą tę wiadomość prasa litewska przyjęła z niepokojem. "Echo" w N.113 dowodzi, że [illegible] państwa najwybitniejszego i najbardziej [illegible] obywatela i okoliczność ta, że Wilno stało się [illegible] Litwę zaniepokoiła [illegible]

"Lietuva" podając wiadomość o rzekomym [illegible] koronowania marszałka Piłsudskiego między innemi pisze:

My, Litwini, [illegible] możemy powiedzieć, że dalibyśmy Polakom drugą dynastję [illegible] [illegible] Piłsudski [illegible] Wilna [illegible] nam jest, że [illegible] z Litwinami [illegible] Wilna [illegible] że Litwini z [illegible] naumiemy się dobrze i nie od dziś.-

Litwini zamieszkują z Białorusinami w najprzykładniejszej zgodzie więcej niż pięć wieków.Jeżeli Litwini i Białorusini potrafią sobie przypomnieć swą przeszłość i wykorzystać ją dla potrzeb przyszłości,to żadni Piłsudscy nie zdołają ich poróżnić.-

Przecie jednak trzeba się mieć na baczności,by nie przeszkodzić Polakom przy stawianiu tego samotrzasku.Szkoda,że nauczki historji często są zapominane.Prócz tego naiwnem by było wierzyć,by Polacy zgodzili się"z dobrem" komukolwiek nadać autonomję.Prócz Polaków,jarzmione narody,oczywiście nigdy nie zgodzą się na należenie do Polski.One użyją każdej sposobności,by z tego się jarzma uwolnić i być całkowicie niepodległemi.Pragnienie autonomji tylko zwiększy w tych narodach pragnienie wolności.- Polakom nic innego nie pozostaje,jak - albo ujarzmionych dusić, albo nadać im wolność całkowitą.-

Polacy zrozumieli to i dlatego trudno przypuścić,by oni komukolwiek nadali autonomję,a jeżeli nadadzą to tylko przyśpieszy się uwolnienie uciśnionych.A za to oczywiście - trzebaby Polakom tylko podziękować.-

"Lietuva" w N.113 w artykule p.t.: "Przegląd Polityczny" pisze co następuje:

Naprężona sytuacja na Wschodzie Europy.-Od początku przewrotu Piłsudskiego, Polska w krótkim czasie wypróbowała wszystkie formy rządów,zaczynając od prawdziwej anarchji i kończąc na dyktaturze i monarchji.Teraz o ile można wywnioskować istnieje myśl zatrzymania się na Prezydenturze,przeprowadzając w tym celu rozszerzenie funkcyj Prezydenta.Oczywiście, że tak zmieniona prezydentura zdoła zadowolnić Piłsudskiego i w ten sposób Polska znajdzie się pod swoistą,prezydencką dyktaturą. Błędem by było jednak mniemać,że z zakończeniem sporów o władzę, spokój w Polsce zostanie ufundowany.Piłsudski ma za sobą wojsko i masy robotnicze,lecz ziemiaństwo z przemysłowcami są względem niego wrogo usposobieni i ci będą oczekiwali odpowiedniego momentu,by go obalić.Możliwe wojny domowe w Polsce na dłuższy czas zagrażać będą pokojowi na Wschodzie Europy.Wszyscy sąsiedzi Polscy winni są przeto zwracać na nią większą uwagę,ażeby każdą chwilę odpowiednią wyzyskać.-

"Lietuvos Żinios" N.119 z dnia 27/V.26 r.- Artykuł: "Zamaskowana dyktatura Piłsudskiego".- Streszczenie.-

Wszystko to co się teraz w Polsce czyni ma formalne znaczenie,w istocie zaś cała władza jest w ręku Marszałka Piłsudskiego.Dowodzą tego ważniejsze oświadczenia i odezwy rządowe,na których obok podpisu Premjera Bartla widnieje jednocześnie podpis ministra wojny Marszałka Piłsudskiego.-A te wszystkie "koalicyjne" gabinety,zgromadzenia i wybory,to tylko dla "oczu ludzkich".A tymi ludźmi - zagranica,z którą się nie liczyć"nawet" Marszałek nie odważa.-

Dla nas Litwinów jest rzeczą ważną zdać sobie sprawę jak ostatecznie wszystkie te zmiany odezwą się na polityce Polski względem mieszkańców nie.Polaków.Czy można stąd się spodziewać jakiegokolwiek zwrotu na lepsze?

Marszałek Piłsudski nie jest nowym i nieznanym człowiekiem.Znają go dobrze Ukraińcy,znają Litwini,znają też Białorusini.Nie kto inny jak Marszałek Piłsudski zadał pod Lwowem cios niepodległości ukraińskiej,nie kto inny,jak Marszałek Piłsudski współpracował z"gen"Bałachowiczem,który przywłaszczył sobie miano Białorusina,nie kto inny,jak tylko Piłsudski wysłał pod Wilno gen.Żeligowskiego z polskiem wojskiem.-

Piłsudski i Piłsudczycy są ludźmi znanymi w przeszłości Na to,by się odmienili dotąd danych niema.-

---

P o l s k a a p a ń s t w a n a d b a ł t y c k i e .-

Artykuł "Lietuvy" N.108. z dnia 18/V.26 r.Streszczenie.-

Atmosfera,jaka się wytworzyła przez przewrót w Polsce, daje możność oświetlenia stosunku Polski do państw Nadbałtyckich o wiele bardziej rzeczowego i istotniejszego niż atmosfera zwykłych codziennych a słodkich ukłonów Warszawy,ku skierowanych ku Nadbałtykowi.Kwestja stosunku Polski do Państwa Nadbałtyckich zyskuje tembardziej na aktualności,że niemal w tymsamym czasie, gdy Piłsudski opanowywał Warszawę w Finlandji bawił Prezydent Łotwy,gdzie bezwątpienia zaszła wymiana myśli niemałego politycznego znaczenia.A jak wiadomo Finlandja przeżywa obecnie w tej dziedzinie zmianę orjentacji i waha się dokąd się ma skierować: na południe,czy do Skandynawji.To też ważkość wyżej postawionego zagadnienia jest jasna bez żadnych innych wkazań.

Nasi północni sąsiedzi są skłonni sądzić,że niepodległości ich wrazie niebezpieczeństwa - mogłaby bronić Polska. Ponieważ,teoretycznie rzecz ujmując,niepodległości ich może zagrażać ZSSR wobec tego trudno sobie wyobrazić ostateczne ustosunkowanie się państw Nadbałtyckich do Polską - inne,niż w formie takiego,czy owakiego związku. Jeżeli Polska potrafiła zasugerować Państwa Nadbałtyckie,że jest im potrzebna dla zachowania niepodległości,to w samej Polsce nie spotykamy się nawet z cieniem mniemania,by Polska wrazie wojny mogła liczyć na jakie takie wsparcie materjalne ze strony Państw Nadbałtyckich.Interesy Polski w krajach Nadbałtyku są zupełnie innego rodzaju i obracają się one nie w zakresie potrzeb wzajemnej obrony,tylko w sferze ekspansji imperjalistycznej.W prasie polskiej po przez inne snuje się myśl, że Polsce Nadbałtyk potrzebny jest tylko w tym stopniu,w jakim stopniu możliwem jest zawładnięcie - chociażby w przyszłości - portami tych państw.Polska stara się o to,by być wielkiem państwem.Polska uważa ZSSR za swego wroga,którego trudno odciąć od Europy i odsunąć ku Azji,obawia się ona konkurencji przemysłu Zachodniej Europy w walce o rynki zbytu. Kontrola przeto portów bałtyckich daje Polsce w ręką broń do wszechstronnej walki i z konkurencją Europy Zachodniej i z ekspansją ZSSR na Zachód.Zdążając do tego,Polska bynajmniej nie troszczy się o to,czy Państwa Nadbałtyckie zachowają niepodległość czy nie.Jej wszystko jedno,czy się to osiągnie drogą uprzejmych umów,czy drogą gwałtu,czy też za pośrednictwem "sfer wpływowych". Ważny jest tu cel - nie środki.

Ekspansywne tendencje Polski znajdują swój podkład nie tylko we względach natury ekonomicznej,tu dużo też znaczy i romantyzm historyczny,którego pierwszym przedstawicielem jest dziś Piłsudski.Jeżeli prawica w Polsce chce narzucić niewolę swym sąsiadom drogą najprostszej aneksji,to Piłsudski jest dużo niebezpieczniejszy,bo dąży do tego przez utworzenie,z otaczającemi Polskę narodami,niby wolnej federacji,której jądrem byłaby Polska, a granice sięgałyby "od morza do morza".Trzeba chyba być ślepym, żeby nie widzieć,iż realizowanie przez Piłsudskiego jego programu,godziłoby w niepodległość Państw Nadbałtyckich.To też Państwom Nadbałtyckim niebezpieczeństwo grozi ze strony Polski i to bez względu na to,kto nią rządzi:Piłsudski czy endecy.A ostatnie wypadki w Polsce wskazują na to,że czasy awanturniczości jeszcze się nie skończyły i niezależnie od tego,jak się przedstawi wewnętrzna Polski ewolucja,Polacy czy lewi, czy ~~prawi wyz-~~ x/ ~~bedą~~ się marzenia rozpostracia się na cały kraj Nadbałtyku.- Być może,że zdala spoglądając,to niebezpieczeństwo ze strony Polaków mniej się wyczuwa,lecz to nie dowodzi jego nieistnienia.-

A więc stosunki Polski z Nadbałtykiem - jako nie mające nic wspólnego nie mogą się ułożyć.Nadbałtyk chciałby w Polsce widzieć obrońcę swej wolności,tymczasem Polska widzi w Nadbałtyku zdobycz,którą tak czy owak ma spożyć.Możliwość zbliżenia się Polski z Państwami Nadbałtyckiemi oznaczałaby spokojne wyrzeczenie się przez to ostatnie niepodległości,tak trudno wywalczonej. Finlandja dotychczas bardzo dobrze rozumiała stan rzeczy - i nie

---

U w a g a: x/ ...winno być: lewi,czy prawi nie wyzbędą się...

chciała wchodzić w żaden o awanturniczym charakterze - związek z Polską.Należy sądzić,że ze wzmocnieniem militaryzmu w Polsce pod zarządem Piłsudskiego,Finlandji jeszcze trudniej będzie mówić o polskiej orjentacji.-Innym naszym sąsiadom nie od rzeczy byłoby radzić więcej ostrożności w stosunkach z Polską.-

Prasa łotewska o sprawach Nadbałtyku.-

"Lietuva" Nr.94.Artykuł.Streszczenie.-

Łotewskie,wychodzące w Rydze pismo "Jaunakas Zinas" w jednym z artykułów stwierdza, że od czasu podpisania umowy związkowej pomiędzy Estonją a Łotwą - na polu polityki łotewskiej nie dokonano niczego realnego.Kwestja związku państw nadbałtyckich ani na krok nie ruszyła naprzód.Gorąco wspierane przez społeczeństwo łotewskie,a energicznie zapoczątkowane i dużo obiecujące ekonomiczne układy z Litwą przed samem podpisaniem zostały zawieszone.Łotwa zmierza niby do stworzenia "wielkiego programu" Związku Państw Nadbałtyckich.Finlandja coraz wyraźniej z tej koncepcji się wycofuje,Polska zaś zawiera rozmaite umowy celem zabezpieczenia się.Litwa znowóż,jak można wywnioskować z wyjaśnienia prof.Reinysa,rozpoczęła konkretne pertraktacje z ZSSR.-Z chwilą wejścia Niemiec do Ligi Narodów,wszędzie zaczęto szukać nowych sposobów znalezienia gwarancyj spokoju.Stało się to na skutek tego,że Niemcy wysunęły sprawę zmian terytorjalnych,zagadnienie,które po wojnie nikt nie odważył się poruszać.ZSSR,którego polityka nie dotarła jeszcze do Dalekiego Wschodu w obawie izolacji na gruncie europejskim po wstąpieniu Niemiec do Ligi Narodów - zaczął czynną politykę.-

Sowiety na wszystkie strony rozsyłają propozycje paktów gwarancyjnych.Propozycję taką otrzymały też państwa nadbałtyckie.Łotwa,która nie ma zamiarów napaści na swych sąsiadów oraz nie chce być wplątana w kombinacje związane z temi napaściami - chętnie przystanie na te ugody,jeżeli ze strony ZSSR będzie miała odnośną gwarancję.Należy jednak obawiać się,by tego rodzaju umowy o neutralności nie nałożyły obowiązków niezgodnych z założeniami Ligi Narodów.Łotwa ze swym współzwiązkowcem Estonją - prosiły ZSSR o propozycję pisemną.Umowa Litwy z Rosją jest ułożona podobnie do umowy ZSSR z Turcją.-Należy mniemać,że Litwa tą drogą chce osiągnąć przyznanie jej przez Rosję Wilna.Rząd rosyjski mógłby to formalnie uczynić,ponieważ umowa pokojowa między Rosją i Litwą została zawarta w 1921 r. kiedy to Wilno należało do Litwy.Mimo to jednak układ o neutralności zawarty na podstawie aktów umowy pokojowej,nie gwarantowałby Litwie kraju Kłajpedzkiego,który został przyłączony później,gdyż Sowiety krępowane by były swemi umowami z Niemcami.-Oczywiście,że taki formalny akt nie dałby Litwie żadnej realnej zdobyczy,a stałby się dla państw nadbałtyckich zaporą na ich drodze.Byłby to duży błąd polityczny ponieważ zostałyby nadwyrężone zasady współpracy i solidarności pomiędzy sąsiedzkiemi państwami.-Polityka Cziczerina,opierająca się na zasadach:"divide et impera" osiągnęłaby pierwsze zwycięstwo.Przyczyn zajęcia przez Litwę takiego stanowiska należy szukać nie tylko w Kownie lecz i w Rydze.

Ryga nie wykazała w swej polityce aktywności,a w stosunku do Kowna nawet niedbałość przez ciągłe odkładanie odwiedzin Litwy przez łotewskiego premjera.-

Próby nowych ugrupowań nad Bałtykiem.-

"Lietuva" N.105.Artykuł p.t.:"Państwa Nadbałtyckie a Skandynawja".-

Państwa Nadbałtyckie przeżywają jeden z ważniejszych momentów politycznego życia.Pomiędzy Niemcami a ZSSR została

podpisana umowa o neutralności,Moskwą zaś zaproponowała zawarcie podobnych umów ze wszystkiemi państwami Nadbałtyku i Polską.-

Na propozycję tę państwa bałtyckie dały odpowiedzi każde zosobna,Estonja zaś i Łotwa odpowiedziały wspólnie.Finlandja w odpowiedzi swej oświadczyła,że w wypadku wywołania wojny przez ZSSR,niema podstaw do polegania na Niemczech,gdyż pomiędzy Niemcami a Rosją została zawarta odnośna umowa.Obecnie Finlandja wykazała zarazem tendencje oparcia się o Skandynawję.-

Państwa Skandynawskie,zwłaszcza Szwecja,dotychczas nie wykazały skłonności zbliżenia do Finlandji,pomimo bliskich łączących z nią więzów,po umowie jednak niemiecko-sowieckiej Skandynawja może swój pogląd zmienić.-

Dyplomatyczne wizyty i rewizyty przedstawicieli Łotwy,Estonji i Finlandji miały na celu zaktualizowanie zagadnienia Związku Państw Bałtyckich.Do Związku tego poza Estonją i Łotwą nie weszło jeszcze żadne państwo.Od czasów Zeligowskiego problem Związku Państw Nadbałtyckich okazał się równie trudnym do rozwiązania,jak kwestja przewiezienia przez rzekę w małej łódeczce trzech białoskórych z trzema Negramiw ten sposób by ci ostatni nie zjedli pierwszych.Litwa nie może być w jednym związku z Polską.Finlandja nie wejdzie do związku zanim w nim nie będzie Litwy,a Łotwa z Estonją z uporem chcą weń wciągnąć jednocześnie Litwę z Polską.Nie dziwnego więc,że pozostały bez skutku realnego próby utworzenia związku o skrzydłach tak rozległych,by jedno z nich sięgało lądów morza północnego,drugie zaś miałoby przez Rumunję dotykać morza Czarnego,ponieważ jasnem jest,że twór tego rodzaju niedaleko mógłby zalecieć.-

Ostatnio czyniono starania,by przeciągnąć Finlandję na stronę Państw Nadbałtyckich z pominięciem Polski,kooperacji z którą obawia się Finlandja,natomiast uzupełniając Związek przyciągnięciem do siebie państw Skandynawskich,coby oczywiście większe miało znaczenie, niż obecność w związku Polski.-

Na łącznika pomiędzy Skandynawją a państwami Nadbałtyckiemi najbardziej nadaje się Finlandja.I za jej pośrednictwem zbliżenie to pomiędzy Skandynawją a państwami nadbałtyckiemi jest zupełnie możliwe - niczyich też interesów nie zahacza.

Nie jest tajemnicą, że tylko spory i niewyraźne stanowisko państw bałtyckich na udział Polski w Związku,było przeszkodą w utworzeniu Związku Państw Bałtyckich.Ewentualny udział Polski zamykałby drogę do związku Litwie.To też Litwa każde przeciwstawienie się Państw Bałtyckich polskiej koncepcji Związku przyjmie niezwykle serdecznie.-

"L i e t u v a" o p o d r ó ż y p r z e d s t a w i c i e l a M.S.Z. p. J a n i k o w s k i e g o d o P a ń s t w N a d b a ł t y c k i c h.-

"Lietuva" N.116.- Streszczenie.-

Sowiecka agencja telegraficzna "Tass" doniosła niedawno,że Polska miała zaproponować Łotwie,Estonji i Finlandji utworzenie związku militarnego.Wiadomość ta wyszła z Moskwy, gdzie się stale śni o interwencjach oraz o niebezpieczeństwach antysowieckich - to też w prawdziwość jej nie bardzo można wierzyć.Wiadomość ta jednak podaje pewne szczegóły.Mianowicie,że Polska zobowiązując się strzec granic tych państw postawiła za warunek,by mogła mieć wrazie wojny z ZSSR lub Niemcami pomoc od Łotwy i Estonji w postaci 50 tysięcy wojska i 100 tys. od Finlandji.Czyli,że Polska szuka sojuszników nietylko przeciwko ZSSR,lecz i przeciwko Niemcom.-

Oto "Prawda" omawiając tę propozycję Polski uczynioną podczas wizyty Naczelnika Wydziału Wschodniego M.S.Z. p.Janikowskiego,stwierdza,że była ona niezwykle agresywnym krokiem w stosunku do ZSSR oraz konstatuje,że Polska w ten sposób występuje przeciwko propozycji o nieagresji,uczynionej przez So-

wiety wszystkim państwom sasiadującym,propozycji,która prowadzi do wzmocnienia sprawy pokoju na Wschodzie Europy.Propozycja Polski w sprawie zbrojnej pomocy dla Łotwy i Estonji przeciko ZSSR jest zgodna ze znanem oświadczeniem Boncoura w sprawie politycznego oblicza Polski na Wschodzie Europy i dąży - wedle słów "Prawdy",do wznowienia antysowieckiej,militarnej barjery z hegemonją Polski."Prawda" stwierdza, że propozycja Polski i przychylnie ~~tej propozycji~~ przyjęta przez Łotwę i Estonję,mimo,że jest sprzeczna z ich politycznemi i ekonomicznemi interesami - ~~ta propozycja~~ jest inspirowana przez sfery zagraniczne,które nie są zainteresowane w sprawie wzmacniania pokoju na Wschodzie Europy i które trzymają w swym ręku kierownictwo polityki zagranicznej Polski.-

W ten sposób interpretuje prasa moskiewska ewentualny związek militarny pomiędzy Polską a trzema wymienionemi państwami nadbałtyckiemi.Tu oczywiście najważniejsza jest rzeczą, czy podane przez Moskwę wiadomości są prawdziwe.Jeżeli prawdą jest,że Polska uczyniła podobną propozycję,to jaki jest jej cel i przyczyna?Prócz tego,czy są dane,któreby wykazywały możliwość wszystkich machinacyj?

Nie siląc się na danie wyczerpującej odpowiedzi na te zagadnienia, musimy zwrócić uwagę na niezbyt pomyślny bieg wypadków na północy i wschodzie.Od chwili propozycji ZSSR w sprawie traktatu o nieagresji natychmiast ma miejsce porozumienie pomiędzy ministrami spraw zagranicznych Łotwy i Estonji, następnie podróż p.Piipa do Helsingforsu,a potem ministra spraw zagranicznych Finlandji p.Sattälä - do Skandynawji,a w międzyczasie wizyty przedstawiciela Polski p.Janikowskiego oraz obecnie czynione zabiegi nad urządzeniem konferencji ministrów spraw zagranicznych wymienionych państw nadbałtyckich i Polski - wszystko wskazuje na wzmożenie się aktualności polityki dookoła państw nadbałtyckich.W wypadkach tych trzeba skonstatować dwa obce wpływy,które walczą o pierwszeństwo,mianowicie:Rosji Sowieckiej i Polski.O ile Rosja Sowiecka stanowi front jednolity o tyle Polska bardzo przeciwnie, - wręcz skomplikowany.Wskazują na to rozmaite komentarze przewrotu Piłsudskiego - Polska niewątpliwie jest tylko narzędziem w rękach państw dużo możniejszych,jak prasa sowiecka wyraźnie dowodzi - w rękach angielskich.Polegając na wywodach sowieckich możnaby było dojść do przekonania,że wojny należy się spodziewać w najbliższym czasie,komuż bowiem nieznany jest angielsko-sowiecki antagonizm.Zdaje się,mimo to,że w Warszawie ~~siedzi~~ rządzi Piłsudski,który urządzał Kijowską i Wileńską awanturę,niema niebezpieczeństwa zbrojnych zatargów.-

Na propozycję Polski co do utworzenia związku militarnego należy patrzeć,jako na dalszy z rzędu manewr Polaków we współzawodnictwie z Rosją Sowiecką.-Polska jest wypchnięta ze Środkowej Europy; na Wschód i zachód wpływy jej są zatamowane przez silne granice.Polsce pozostaje jedna tylko droga na północ,gdzie posiada ona kilka przychylnie usposobionych państ A któż nie zna imperjalizmu Polski.I gdyby ostatnia propozycja Polski była uczyniona z wiedzą innych państw bynajmniej nie zmniejszałoby to niebezpieczeństwa polskiego imperjalizmu, a odwrotnie,zwiększałoby je,gdyż stwierdzałoby to możliwość poparcia tych agresywnych tendencyj.To też bez względu na to - takie czy inne byłyby cele Polski w polityce Nadbałtyckiej sąsiadom Litwy trzebaby zalecić szczególną ostrożność.Polacy to patentowani specjaliści do wciągnania do rozmaitych konfliktów i awantur.-

Wraz z tą ostatnią propozycją Polski znowuż zostaje podniesiona kwestja związku Państw Nadbałtyckich.Zdaje się,że po tyloletnich próbach wciągnięcia Polski do Związku Nadbałtyckiego - dziś znowu zacznie się tego rodzaju próby - tylko,że tym razem z wyraźnym znamieniem hegemonji Polski.Czyżby takim miał być finał Związku Nadbałtyckiego?Mimo wszystko przecie, nie można chyba sądzić,by północni sąsiedzi Litwy tak bez zastanowienia się padli w łudzące objęcia Polski,gdyż zbyt niejednakie są ich i Polski interesy.Wszystkie państwa nadbałtyckie powinny być bardzo ostrożne,by prowadzone przez znaczniejszą potęgę,same jako mniejsze,nie zostały poszkodowane.-

wiłby wszystkim państwom sąsiadującym,propozycji,która przewa-
dził do wzmocnienia sprawy pokoju na Wschodzie Europy.Propozy-
cja Polski w sprawie zbiorowej pomocy [illegible] Łotwy i Estonii [illegible]
[illegible] ZSSR jest zgodna ze stanem [illegible] na Wschodzie Europy i [illegible]
wie polityczngo oblicza Polski [illegible] militarny
[illegible] "Prawdy" do wzmocnienia [illegible], że propozycje
[illegible] Polski "Prawda" [illegible] przez sobie [illegible]
Polski [illegible] i ekonomicz
[illegible] że jest sprzeczne [illegible] przez się
[illegible] w sprawie wzmocnienia
[illegible], które nie są [illegible] w swym rękach
na pokoju na Wschodzie Europy i [illegible] Polski
[illegible] polityki [illegible] ewentualny
[illegible] ten sposób interpretuje prasa moskiewska [illegible] pusty
związek militarny pomiędzy Polską a trzema wymienionemi państwami
nadbałtyckiemi.To oczywiście nazwanie jest rzeczą
[illegible] wiadomości przez Moskwę [illegible] jest jedn
czy podane,przez Moskwę wiadomości [illegible] że Polska [illegible]
jest,że Polska uczyniła pomocnie propozycje,które wskazywały
[illegible] i przyczyna tego [illegible] jest,który
[illegible] wszystkich machinacyj [illegible] odpowiadał na t

Nie siląc się na [illegible] musimy zwrócić uwagę na nieznany
te zagadnienia,musimy zwrócić uwagę,Od chwili propozycji [illegible]
wypadków na północy i wschodzie. [illegible] na miejsce porozumienia
sprawie traktatu o nieagresji na [illegible] Łotwy i Estonii
nie pomiędzy ministrami spraw zagranicznych,a potem ministrów
następnie podróż p.Pilpa do Helsingforsu,a do Skandynawii a w
sprawie [illegible] Finlandii p.Szttala [illegible] p.Janikowskiego
między [illegible] wizyty przedstawiciela Polski [illegible] konferencji
oraz [illegible] nad urzędem [illegible] nadbałtyckich
[illegible] spraw zagranicznych wymienionych państw [illegible] aktualności
Polski - wszystko wskazuje na wzmożenie się [illegible] trzeba
[illegible] państw nadbałtyckich.W wypadkach [illegible] państwo [illegible]
[illegible] obce wpływy,które walczą o pierwszeństwo [illegible] stanowi-
[illegible] Sowieckiej i Polski.O ile Rosja Sowiecka [illegible] wrogi
[illegible] o tyle Polska bardzo przeciwnie. [illegible]
[illegible] Wskazuje na to rozmaite komentarze prasy [illegible]
[illegible] Polska niewątpliwie jest tylko narzędziem w rękach
[illegible] jak prasa sowiecka wyraźnie dowodzi
państw dążą do [illegible] na wywodach sowieckich [illegible]
w rękach [illegible] Polegając na wywodach sowieckich [illegible]
było dojść do przekonania,że wojny należy się spodziewać
bliższym czasie [illegible] bowiem nieznany jest angielsko-sowiecki
antagonizm.Zdaje się jednak,mimo to,że w Warszawie [illegible]
[illegible] który urzędził [illegible] i Wileńska awanturę,nie ma [illegible]
[illegible] zbrojnych zatargów.-

Na propozycje Polski co do utworzenia związku militarnego
[illegible] należy patrzeć jako na dalszy z rzędu manewr Polski.
[illegible] współzawodnictwie z Rosją Sowiecką.Polska jest [illegible]
środkowej Europy;na Wschód i zachód wpływy [illegible] się
[illegible] przez silne granice.Polsce pozostaje jedna tylko droga [illegible]
[illegible] gdzie posiada ona kilka przychylnie usposobionych [illegible]
[illegible] Polski.Ludowy [illegible] propozycje
[illegible] nie zna imperializmu [illegible] wiedza innych państw bynajmniej
[illegible] Polski była uczyniona [illegible] imperjalizm
nie zmniejszałoby to [illegible] bezpieczeństwa [illegible] to możliwości
[illegible] zwiększałoby je,gdyż stwierdzić to możliwość
[illegible] tendencyj.To też bez względu na to
[illegible] agresywnej [illegible] polityce nadbałtyckiej
[illegible] czy inne by [illegible] Polski
[illegible] Litwy trzeba [illegible] konfliktów
[illegible] spełniali [illegible] rozmaitych
awanturę.-

Wraz z tą ostatnią propozycją Polski znowuż zostaje
podniesiona kwestja związku Państw Nadbałtyckich.Zdaje się że
po tylu letnich próbach wciągnięcia Polski do Związku Nadbał-
tyckiego - dziś znowu zaczną się tego rodzaju próby - tylko
tym razem z wyraźnym znaczeniem hegemonji Polski.Gdyby taka
miał być finał Związku Nadbałtyckiego.Mimo wszystko przeciw
nie można chyba sąsiedzi Litwy tak
ustanowienia się Polski,gdyż zbyt
[illegible] jej i Polski interesy.Wszystkie państwa nadbałtyckie
powinny być bardzo ostrożne,by prowadzone przez znaczenie
[illegible] same jako mniejsze,nie zostały po [illegible].-

Z a p r z e c z e n i e p r z e z p o s ł a ł o t e w s k i e g o w K o w n i e p o g ł o s e k o p e r t r a k t a c - j a c h p o l s k o - ł o t e w s k i c h .-

"Rytas" N.121, z dn.3/VI.r.b. Streszczenie.-

W związku z ukazaniem się w prasie litewskiej informacyj o rzekomych pertraktacjach Łotwy z Polską,które miał prowadzić Naczelnik Wydziału Wschodniego M.Spr.Zagr. Polski - p.Janikowski - posłowi łotewskiemu na Litwie poruczono stanowczo odwołać podobne plotki.Minister spraw zagranicznych Łotwy żadnych rozmów z powyżej wymienionym przedstawicielem Polski nie prowadził.Również obecnie nie są prowadzone żadne partraktacje z Polską.Rozszerzanie podobnych bezpodstawnych wieści zdążą do poderwania tak szczęśliwie rozpoczętej współpracy Łotwy z Finlandją.Ma to również na celu rozsiewanie ziarn nieufności na Litwie co do polityki Łotwy.-

"L i e t u v a" o r z e k o m e j a g r e s y w n o ś c i P o l s k i w s t o s u n k u d o L i t w y .-

"Lietuva" Nr.118 z dn.31/V.26 r.Artykuł p.t.:"Wzmożenie wystąpień Polski".Streszczenie.-

Ostatniemi czasy Polacy w wielu miejscach linji demarkacyjnej starają się przenosić wiechy graniczne na litewskie terytorjum,chociażby o kilkadziesiąt kilometrów wgłąb.-Polsce nietyle chodzi o zagarnięcie pewnych terytorjów,ponieważ przesunięcie granicy o 10 - 20 metrów w jedną czy w drugą stronę,x/ a przedewszystkiem o to, by drażnić i prowokować Litwę.

Jedynym celem prowokowania może być tylko to,by zapoczątkować zbrojne wystąpienie przeciwko Litwinom.-

Tę prowokacyjną robotę Polacy uzupełniają posunięciami na arenie międzynarodowej.-

Dnia 28 maja Warszawa puściła w świat wiadomość,że Litwini zaczęli na całej linji demarkacyjnej przesuwać wiechy graniczne w kierunku terytorjum polskiego i to do 150 metrów wgłąb oraz,że Litwini zaczęli napadać polskie straże graniczne,i że wszystko to Litwini czynią"za namową Moskwy".-

Dyplomacja polska też nie zasypuje gruszek w popiele. Oto proponują Polacy Finlandji,Estonji i Łotwie pakt gwarancyjny.W ten sposób zamierza się z jednej strony zapędzić klina,a z drugiej zaś strony izolować Litwę od państw bałtyckich.My wątpimy, czy to się Polakom uda,chociaż wkładają oni w to dużo starań.Że tak jest dowodzi podróż Naczelnika Wydziału Wschodniego polskiego ministerstwa spraw zagranicznych Janikowskiego do stolic państw nadbałtyckich.-Przecie przypuszczać należy, że państwa te jednak nie zechcą odrazu paść w objęcia Polski,przedewszystkiem dlatego, by nie stawić w stan ryzyka swych stosunków z ZSSR dla których byłoby nie do przyjęcia wszelkie związanie państw nadbałtyckich z Polską.-

Lecz Polska wciąż jednak nad tem pracuje i wierzy,że jej się to uda dokonać.Oto w czerwcu projektuje się zjazd trzech ministrów spraw zagranicznych - polskiego-estońskiego i fińskiego.Piłsudski dokonawszy przewrotu widać chce się wykazać aktywnością.Idzie on swym dawnym szlakiem przeciwko Rosji,zamierzając postawić przed Rosją barykadę "od morza do morza".Jedna strona tej barykady jest wykończona,mianowicie przy morzu Czarnem.- Obecnie opracowuje się drugie skrzydło przy morzu Bałtyckiem.- pójdzie mimo to z państwami bałtyckiemi dużo trudniej niż z Rumunją.Gdyby mu się jako tako inne granice udało posklejać,to wciąż będzie pozostawała Litwa jako granica wewnętrzna.Trzeba si się spodziewać,że Piłsudski użyje wszelkich sposobów,by z Litwy uczynić tę glinę plastyczną przy budowie swych granic.

U w a g a : x/5 wiersz art."Lietuvy" od góry,opuszczono: jest drobnostka.-

Rozpowszechnianie przez posła Łotewskiego w Kownie pogłosek o pertraktacjach polsko-łotewskich.

"Rytas" N.121 z dn.3/VI.br. Streszczenie.

W związku z ukazaniem się w prasie litewskiej informacyj o rzekomych pertraktacjach Łotwy z Polską, które miał prowadzić Naczelnik Wydziału [illegible] M.S.Zagr. Polski [illegible] poseł łotewski [illegible] oświadczył [illegible] podobne [illegible] z Polską [illegible] Litwie co do polityki łotewskiej.

"Lietuva" o rzekomej agresywności Polski w stosunku do Litwy.

"Lietuva" Nr.118 z dn.31.V.26 r. Artykuł p.t.:"Wzmożenie wystąpień Polski". Streszczenie.

Ostatnimi czasy Polacy w wielu miejscach linii demarkacyjnej [illegible] przenosić słupy graniczne na litewską stronę [illegible] o kilkadziesiąt kilometrów [illegible] przesunięcie granicy o 10 - 20 metrów w jedną czy w drugą stronę [illegible] przedewszystkiem o to, by drażnić i prowokować Litwę.

Jedynym celem prowokowania może być tylko to, by [illegible] zbrojne wystąpienie przeciwko Litwie.

Te prowokacyjne roboty Polacy [illegible] na arenie międzynarodowej.

Dnia 28 maja Warszawa puściła w świat wiadomość, że Litwini zaczęli na całej linji demarkacyjnej przesuwać słupy graniczne w kierunku terytorjum polskiego i to do 150 metrów, oraz, że Litwini zaczęli napadać [illegible] strażnice graniczne, i że wszystko to Litwini czynią na namowę Moskwy.

Dyplomacja polska też stale [illegible] Oto proponuje [illegible] Finlandji, Estonji i Łotwie pakt [illegible] z jednej strony [illegible] z drugiej zaś strony izolować Litwę od państw nadbałtyckich [illegible] czy to się Polakom uda, chociaż wkładają oni w to [illegible] jest dowodem [illegible] Naczelnika Wydziału [illegible] nadbałtyckich z Polską.

Lecz Polska wciąż jednak nad tem pracuje i [illegible] dokonać. Oto w czerwcu [illegible] polityczno-ekonomicznego [illegible] dokonawszy przewrotu [illegible] morza [illegible] granica [illegible] Litwa [illegible] granice.

Uwaga: z 3/VI/6 wiersz art. "Lietuvy" od góry opuszczono jako drobnostki.

Aktywność Polaków przy linji demarkacyjnej zapowiada nową kampanję przeciwko Litwie,gdyż przynajmniej akcja Polski nad Bałtykiem daje podstawę do tego rodzaju przypuszczeń.Nie należy jednak sądzić sądzić,by Polacy w prędkim czasie przedsięzięli napad przeciwko Litwie.Byłoby to zbyt ryzykowne i nawet Piłsudski,szczególnie zamiłowany we wszelkiego rodzaju awanturach,najprawdopodobniej obawiałby się do tego wobec dzisiejszych okoliczności zabierać.Możliwe,że zechce on Litwę zmusić do kompromisu,izolując ja,dyskredytując i wreszcie grożąc.-

Tak czy owak,trzeba oczekiwać,że Piłsudski będzie dążył do zlikwidowania obecnego stanu rzeczy w ten czy inny sposób i dlatego należy ogromnie czuwać.Czuwać wewnatrz państwa i nazewnatrz, - czuwać wszędzie.-

W y w i a d m i n i s t r a s p r a w z a g r a n i c z n y c h Ł o t w y .-

"Lietuva" N.111.Streszczenie art.p.t."Polityka zagraniczna Łotwy.-

Nowy minister spraw zagranicznych Łotwy p-Ulmanis podał do prasy obszerne następujace oświadczenie w sprawie polityki zagranicznej.-

Mówiąc o naradzajacych się w Europie tendencjach powszechnego pokoju,p-minister stwierdził, że nad niemi wciąż dominuje duch imperjalizmu,który szykuje się do walki o stary porządek rzeczy.P.minister wyraża zadowolenie, że Łotwa pod żadnym względem nie staje się przyczyna tarć miedzynarodowych i chce wierzyć,iż przeciwko niej,również niema nigdzie podobnych tendencyj.Łotwa bez obawy może powitać każde poczynanie,które miast siły obiera sobie za podstawę prawo i sprawiedliwość w stosunkach miedzynarodowych,co Łotwa znalazła w Lidze Narodów w której pracach zamierza brać udział "lojalny i energiczny".Kierując się temi wytycznemi Łotysze już zawarli arbitrażowe umowy z Estonją,Finlandja i Polską,a zawrze je też w najbliższym czasie z Litwą,Niemcami,Szwecją i innemi państwami Skandynawji.Zaznaczywszy ważność stosunków z Rosją p.minister dalej oświadcza: Porozumienie się z ZSSR niewatpliwie utrudnia ta okoliczność,że na terytorjum jej rzadzi organizacja,która głosi wszechświatową rewolucję i obalenie państw niekomunistycznych.Z ZSSR Łotysze przedewszystkiem maja wspólną granicę, po drugie - ważkie interesy natury ekonomicznej i dlatego jest rzecza ważną by unormować stosunki z ZSSR na "otwartych podstawach".Stwierdziwszy potrzebę umowy p.minister przyznaje, że na pierwsze miejsce wysunie się praca nadpobudzaniem do wzajemnej ufności oraz dażenie do praktycznej współpracy.Omawiając propozycję z ZSSR zawarcie traktatu o nieagresji p.minister powiedział,że "Finlandja,Estonja i Łotwa wyraziły życzenie,by ZSSR w najbliższej przyszłości przystąpiła do urzeczywistniania swej propozycji.Omawiajac sprawę zwiazku Państw Nadbałtyckich p-minister oświadczył,że po związku Łotwy z Estonja,który wciaż się wzmacnia,najbliższe kroki skierowuje się w stronę Litwy i wówczas będzie utworzony mocniejszy fundament do szerszych więzów na północ i południe.Lecz to w wielkiej mierze zależy też od chęci samej Litwy.-

Dotykając trudności ekonomicznych państw nadbałtyckich p.minister szczególnie nacisk kładnie na konieczność sąsiedzkiej współpracy."Nie przestaniemy powtarzać,że unja celna trzech środkowych państw Nadbałtyckich jest ideałem do którego dażymy.-"

II,ŻYCIE GOSPODARCZE,a/Stosunki z zagranicą,-

M i e j s c e L i t w y w h a n d l u p a ń s t w N a d b a ł t y c k i c h ,-

"Lietuva" N,98 z 4/V,26 r,- Streszczenie,-

Pod względem obrotu w handlu zagranicznym,zarówno w imporcie,jak w eksporcie,Litwa stoi na ostatniem miejscu ze wszystkich państw Wschodniej Europy,Przed nią idzie Estonja, Ten niski stan zaznacza się przez szereg lat od końca wojny wszechświatowej,Handel zagraniczny Litwy na tle tegoż handlu innych Państw Nadbałtyku obrazuje poniższa tabela,-

Ogólny obrót handlowy w 1925 r, /w miljonach lit,/

Finlandja	2856,5
Łotwa	897,4
Estonja	518,2
Litwa	495,4
-	
Polska	5412,5
Rosja	4270,9

z czego przypada na:	import	eksport,
Finlandja	1421,0	1435,5
Łotwa	546,16	350,8
Estonja	259,0	259,2
Litwa	252,7	242,7
-		
Polska	2944,4	2468,1
Rosja	2256,0	2014,9 x/

Liczby powyższe nie dają całkowitej charakterystyki handlu zagranicznego powyższych państw,gdyż nie wykazują stosunku handlu zagranicznego do gospodarki ogólnej,Stosunek ten da się najlepiej zobrazować przedstawieniem,ile z ogólnego obrotu handlowego przypada na jednego mieszkańca:

1925 r,-	Ilość litów,przypadająca na 1-ego mieszkańca,	Ludność w miljonach,-
Finlandja	825,6	3,5
Estonja	471,9	1,1
Łotwa	469,8	1,9
Litwa	227,8	2,2
Polska	182,9	28,5 /z zabranem Wilnem/
Rosja	30,1	139,5

Z powyższej tabolki widać,że na jednego mieszkańca Łotwy i Estonji przypada z zagranicznego obrotu handlowego więcej jak dwa razy,niż na jednego mieszkańca Litwy,W Finlandji zaś 3½ razy więcej,gdy w roku 1924 było tylko 3 razy więcej,Obrót handlu zagranicznego Finlandji pod tym względem dorównuje stosunkom na Zachodzie Europy,a nieraz je przewyższa,Tymczasem Polska pod tym względem stoi niżej od Litwy,a na jednego mieszkańca Rosji przypada 7 razy mniejszy obrót,niż na mieszkańca Litwy,-

Obrót handlowy Litwy - jak to wypływa z powyższych danych - nie osiągnął należytego poziomu i nie uzyskał wyrazu, jaki mu przysługuje ze względu na geograficzne położenie Litwy oraz jej zasób energji ekonomicznej,będącej w stadjum rozwoju,Lecz i teraz na litewskim handlu zagranicznym znać objawy, które świadczą,iż Litwa czyni duże postępy,Jakkolwiek handel zagranicznym wszystkich wymienionych państw zdradza tendencję wzrostu,przecie Litwa pod tym względem przewyższyła wszystkie inne państwa, Autor posługuje się tu liczbami niemieckiego

---

U w a g a :x/winno być 2014,9

instytutu ekonomicznego w Królewcu,gdzie została ułożona tabelka odźwierciadlająca rozwój handlu zagranicznego Rosji oraz wogóle państw Wschodniej Europy.-Tabelka ta przyjmuje ogólny obrót handlu zagranicznego w r.1922 za 100.Wówczas w roku 1925 otrzymujemy cyfry następujące:

Litwa	337,4
Rosja	225,4
Łotwa	219,2
Polska.	204,1
Estonja	185,8
Finlandja	131,3

Przewidywaniem na podstawie powyższych cyfr,pomyślnych horoskopów dla litewskiego handlu zagranicznego, kończy autor swe wywody.-

b/Stosunki wewnętrzne.-

Ingerencja państwa w sprawach rolniczych w Litwie.-

"Lietuva" N.87.- Streszczenie.-

Zapomogi na próbne nawożenie łąk.-

W zrozumieniu,iż małe ulepszenie i nawożenie łąk znacznie wzmaga ich wydajność,Ministerstwo Rolnictwa zamierza bieżącej wiosny rozpocząć doświadczenia nawozowe na gospodarstwac włościańskich.-

Pod doświadczenia będzie się brało 1 ha łąki i będzie się je przeprowadzało pod dozorem agronoma.-Jako zapomogę na te doświadczenia,Departament Rolnictwa wydaje po 100 litów na 1 ha /50 litów na wiosnę i 50 litów na jesieni - po złożeniu sprawozdania z nawożenia w departamencie rolnictwa.-

Rozpowszechnianie czystych ras nierogacizny.-

Rolnicy,posiadający niewięcej ponad 80 ha ziemi,mogą uzyskać zapomogi na nabycie przychówka nierogacizny czystych ras,a mianowicie dużych i średnich jarkszyrów,berkszyrów,rasy duńskiej i niemieckiej /Edelschwem/.Departament rolnictwa wydał swe prawidła co do udzielania zasiłków /między innemi,że zapomogę wynosi połowę ceny prosięcia oraz,że to ostatnie nie może być odsprzedane komu innemu wcześniej,jak w rok po nabyciu/

W roku bieżącym rząd litewski wyasygnował na te ostatnie potrzeby 20.000 litów.-

Zapomogi na rasowe buhaje,krowy i jałówki.-

Podobnie rzecz się ma z wprowadzaniem bydła rasowego zasiłek udzielany właścicielom ziemi /poniżej 80 ha/ w wysokości 50% ceny na kupno buhaja i 25" ceny na kupno krowy lub jałówki.Zapomogi będą wydawane na nabywanie buhajów rasy czerwono srokatej i duńskiej z zastrzeżeniem,by dane sztuki pochodziły od rodziców zapisanych w księgach rodowych,by matki ich wykazały się wydajnością nie niższą 120 klg.masła rocznie oraz zdrowotnością.-

Buhajki rasowe będą wydawane tylko tym gospodarzom lub organizacjom rolniczym,które po nabyciu buhajów pozwolą z nich korzystać okolicznej ludności.-

---------ooo § ooo--------

III,ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I SPRAWY SPOŁECZNE,

Po wyborach kowieńskich,- Rezultaty nowych wyborów,-

W dniu 8 i 9 maja odbyły się wybory do III kolejno zwyczajnego Sejmu Republiki Litewskiej,Z powodu ulewnych deszczów,które na te dni przypadły i małej początkowo frekwencji głosujących wybory zostały przedłużone jeszcze dzień jeden,Nagół frekwencja była bardzo znaczna,W Kownie głosowało około 90% uprawnionych do głosowania,-

Wyniki wyborów w porównaniu z układem ustępującego Sejmu są następujące:

Stronnictwa:	Sejm z 1923 r,	Sejm obrany 10,V,26,
Dawny blok rządzący:		
Chrz,-demokracja	14	14
Zw,Gospodarzy /Ukin,Sajunga/	14	11 / - 3/
Federacja Pracy	12	5 / - 7/
Opozycja:		
Ludowcy	16	22 / + 6/
Soc,-demokracja	8	15 / + 7/
Narodow,/prawica/	0	3 / + 3/
Partja Rolników /Uk,Partja/,	-	2 / + 2/
Żydzi	7	3 / - 4/
Polacy	4	4
Niemcy	2	1 / -1/
Rosjanie	1	0 / -1/
Kłajpedzianie	-	5
R a z e m	78	85

Poczynając od prawicy zauważyć musimy, że konserwatywne stronnictwo "narodowców" /tautininków/,dawniejsza "Pażanga" /postęp/nie posiadała w żadnym z poprzednich Sejmów przedstawicieli,Obecnie weszła tak z trzema mandatami,wnosząc znaczny zapas inteligencji,-Na czele stronnictwa stoi były Prezydent Państwa Smetona i prof,Waldemaras,Oni też zapewne piastować będą mandaty,Związek Gospodarzy stanowił dotychczas część prawicową bloku Chrześćjańskiej Demokracji,nim ta była zwycięską,Obecnie występował dość samodzielnie przy wyborach tracąc z 14 poprzednich mandatów - 3,-

Ugrupowanie to skłonnem byłoby,jak się daje wyczuwać, do utworzenia centrum chłopskiego,wspólnie z odłamem ludowców, noszącym miano:"Związek Gminniaków" /Valstieczių Sajunga/,Statystyka ogłoszona nie podaje niestety,ilości mandatów tego odłamu w bloku "Ludowców",

Lewicowy odłam byłego bloku rządzącego "Federacja Pracy",poniosła zdecydowaną klęskę,ratując z 12 dawnych mandatów zaledwie 5,Zachowania się tej grupki nielicznej przewidzieć w obecnych warunkach trudno,Grawituje ona bardzo ku lewemu skrzydłu ludowców,Być może, że będą próby pozyskania jej z tej strony,

Chrześćjańska demokracja /Sensu stricto/ utrzymała dotychczasowy stan posiadania: 14 mandatów,-

Ludowcy zwycięsko podnieśli swój stan posiadania z 16 na 22 mandaty,W łonie ich są przecież 2 odłamy,reprezentujące zgoła różne i przeciwstawne sobie sfery interesów:wspomniany "Związek Gminniaków",zrzeszający włościan-posiadaczy i odłam ludowców socjalistów,reprezentujący interesy małorolnych i proletarjatu rolnego,Nie znamy bliżej układu sił tych dwu grup w ło-

---

nie ludowców.-Socjalni demokraci podwili ilość mandatów /z 8 na 15/ i przeciwstawiać będą silną opozycję z lewicową.

Wreszcie mamy grupę mniejszości narodowych.

Jest rzeczą ciekawa, że Rosjanie w tej grupie stracili jedyny mandat,jaki posiadali.Niemcy stracili połowę,przechodząc z 2 na 1 posła,Żydzi więcej niż połowę,tracąc z 7 poprzednich,aż ~~2xm~~ 4 mandaty.Jedni tylko Polacy ze wszystkich mniejszości potrafili utrzymać swójmstan posiadania.zachowując dotychczasowe 4 mandaty.-

Pomyślny ten wynik staje się tembardziej zastanawiającym,iż właśnie szalejący nacjonalizm litewski przedewszystkiem prześladował Polaków przez trzy ubiegłe lata.-

W tych warunkach utrzymanie reprezentacji sejmowej polskiej na dotychczasowym poziomie wypada uznać za istotne zwycięstwo.-

Straty,poniesione przez inne mniejszości,tłumaczyć należy brakiem solidarności.Zarówno wśród Żydów,jak i Rosjan obserwować się dawały ostatnio silne prądy,rozsadzające jednolity front narodowy.Doprowadziło to do wystawienia szeregu list,które ~~przadłyxx~~ przepadły.-

Opozycja przeciw blokowi chadecji przy obecnych wyborach przedstawia,jak widzimy z rysu powszego,bardzo różnolitą mozaikę interesów klasowych,względnie narodowych.Dołączyła się do niej obecnie grupa 5-ciu posłów z Kłajpedy,przedstawiających zwarty front separatyzmu tej prowincji.-

x x
x

Reasumując powyższe,skonstatować musimy, że były blok rządzący na 85 posłów wchodzących w skład obecnego Sejmu,uratował obecnie zaledwie 30 mandatów z 40 posiadanych poprzednio na 79 posłów.-

Opozycja zdobyła 55 mandatów /z tego ludowcy 22,socjaliści 15,mniejszości razem , 13,Partja Rolników 2 i narodowcy 3/.-

Z zarysowujących się konjunktur należy przypuszczać,że wrazie wejścia do rządu socjaldemokracji współpraca z większością narodowców /tautininków/ nie będzie mogła mieć miejsce.-

x

Wyniki wyborów w poszczególnych okręgach przedstawiają się jak następują:

Partja:	I okr.	II okręg.	III okręg	IV okręg.	V okręg.	VI okr.	X okręg.	Razem.
Ludowcy	3.	3.	4.	4.	4.	4.	-	22.
Socjal-demokr.	2.	3.	3.	1.	4.	2.	-	15.
Narodowcy . . .	-	1.	-	-	1.	1.	-	3.
Partja gospodarzy.	-	1.	-	-	1.	-	-	2.
Chrz.demokr. . .	2.	2.	2.	2.	3.	3.	-	14.
Związek gosp.	2.	1.	2.	2.	2.	2.	-	11.
Federacja Pracy	-	2.	-	1.	2.	-	-	5.
Żydzi	1	-	-	-	1.	1.	-	3.
Polacy	-	2	1.	-	-	1	-	4.
Niemcy.	-	1.	-	-	-	2.	5	6.
Razem.								85.-

Wykaz obranych posłów na III Sejm Litewski,-

Jak podaje Główna Komisja Wyborcza,do III Sejmu zostały obrane następujące osoby:

Ludowcy - 22 posłów:

1/Adżgauskas Romuald ,43 l.,czł.zarz.powiat,2/Bielunas Kazimierz,3I l.,kooperatysta,3/Dajlide Franciszek,37 l,dziennikarz,Gerikas Tadeusz,30 l,nauczyciel,5/Grinius Kazimierz,59 l lekarz,6/Jaksztas Jerzy,32 l.,rolnik,7/Kaselis Józef,28 l.,małorolny,8/Kregżde Konstanty,30 l.,rolnik,9/Kuzminskas Paweł,45 l., rolnik,10/Kwieska Wincenty,36 l.,nauczyciel,11/Pajaujis Józef, 32 l,ekonomista,12/Petronis Wincenty,29 l.,nauczyciel,13/Radis Nikodem,39 l.,poseł do Sejmu,14/Ralis Kazimierz,40 l.,rolnik, 15/Rudwalis Wincenty,37 l.,rolnik,16/Sleżewiczus Michał,44 l, adwokat,17/Sugintas Antoni,35 l.,prawnik,18/Swaldenis Pitr,27 l, agronom,19/Staugajtis Jan,57 l.,lekarz,20/Toluszys Zygmunt,36 l. adwok.przys.,2I/Zubrys Antoni,42 l..oficer,22/Zygelis Bolesław 39 l.,nauczyciel,-

Socjal-demokraci - 15 posłów:

1/Bielinis Cyprjan,43 l.,dziennikarz,2/Galinis Wincenty,28 l.,nauczyciel,3/Jakubauskas Bonewentura,30 l.,nauczyciel, 4/Januszkis Jan,27 l.,urzędnik,5/Kajrys Stefan,48 l.,inżynier, 6/Kedys Józef,29 l.,rolnik,7/Markialis Jan,28 l.,nauczyciel, 8/Mikulskis Paweł,30 l.,pracown.zw.zaw.9/Papłauskas Józef,29 l., robotnik,10/Pleczkajtis Heronim 38 l.,rolnik,11/Purenasowa Ludwika,38 l.,adw.12/Sakałauskas Władysław,35 l., robotnik, 13/Wikonis Franciszek,29 l.,nauczyciel,14/Żukauskas Alfons,30 l. agronom,15/Epsztejn Lazar,40 l.,lekarz.-

Chrz.-demokraci - 14 posłów.-

1/Bistras Leon,36 l.,docent Uniwersytetu,2/Dagilis Józef,37 l.,ksiadz,3/Endziułajtis Antoni,3I l.,prawnik,4/Gałdikasowa Magdalena,34 l.,dyrektor.kurs.naucz.,5/Gwildisowa Emilja,33 lat,posłanka do Sejmu,6/Karwialis Piotr,28 l.,Min.Skarbu,7/Krupawiczius Michał,4I l.,min.rolnictwa,8/Ładygowa Stefanja,25 l., dziennikarka,9/Masilunas Jonas,26 l.,ekonomista,10/Starkus Zygmunt,33 l.,poseł do Sejmu,11/Steponawiczus Jan,46 l.,poseł do Sejmu,12/Szmulksztis Antoni,40 l.,ksiądz,13/Szymutis Leonard, 33 lat,dziennikarz,14/Tułauskas Edward,30 l..prawnik.-

Ukininku Sajunga - 11 posłów.-

1/Butkus Piotr,35 l.,rolnik,2/Dagelis Jan,27 l.,leśnik,3/Jokantas Kazimierz,44 lat,lekarz,4/Josiukas Piotr, 30 l.,rolnik,5/Karoblis Wincenty,59 l.,prawnik,6/Mikszys Feliks 36 l.,weterynarz, 7/Wałatka Jan,30 l.,agronom,8/Waławiczus Antoni,27 l.,prawnik,9/Wiedeckis Wincenty,43 l., rolnik, 10/Trymakas Djonizy,32 l.,dyrektor banku,11/Stulginskis Aleksander,4I l.,Prezydent Rzecz.-

Darbo Federacja - 5 posłów.-

1/Ambrozajtis Kazimierz,34 l.,prezes D.F.,2/Joczys Piotr,3I l.,działacz społ.,3/Milczius Antoni,30 l.,prawnik, 4/Radzewiczus Piotr,32 l.,działacz społ.,5/Raulinajtis Franc. Wiktor,30 l.-

Niemcy Kłajpedzcy - 5 posłów.-

1/Grabow Robert,40 l.,burmistrz kłajpedzki,2/Jagstajda Maks,40 l.,nauczyciel,3/Milbrecht August,6I l..rolnik,

Wykaz obranych posłów na III Sejm Litewski.

Jak podaje Główna Komisja Wyborcza, do III Sejmu zostały obrane następujące osoby:

Ludowcy - 22 posłów:

1/Adzgauskas Romuald, 43 l., ozd.karz.powiat.,2/Bielunas Kazimierz,31 l.,kooperatysta,3/Dajlide Franciszek,37 l.,dziennikarz,4/Gerikas Tadeusz,30 l.,nauczyciel,5/Grinius Kazimierz,[illegible] l.,lekarz,6/Jaksztas Jerzy,32 l.,rolnik,7/Kaselis Józef,28 l.,[illegible],8/Krewzde Konstanty,30 l.,rolnik,9/Kuzminskas Paweł,45 l.,rolnik,10/Kwieska Wincenty,35 l.,nauczyciel,11/Pajaujis Józef,32 l.,ekonomista,12/Petronis Wincenty,29 l.,nauczyciel,13/Radis Mikołaj,39 l.,poseł do Sejmu,14/Rajla Kazimierz,40 l.,rolnik,15/Rudvalis Wincenty,37 l.,rolnik,16/Sleżewiczus Michał,44 l.,adwokat,17/Sugintas Antoni,35 l.,prawnik,18/Swaldenis Piotr,27 l.,agronom,19/Staugajtis Jan,57 l.,lekarz,20/Toliusys Zygmunt,36 l.,adwokat,21/Zubrys Antoni,42 l.,oficer,22/Zygelis Bolesław 35 l.,nauczyciel.-

Socjal-demokraci - 15 posłów:

1/[illegible]elnis Cyprian,43 l.,dziennikarz,2/Galinis Wincenty,28 l.,nauczyciel,3/Jakubauskas Konstantus,30 l.,nauczyciel,4/Januszkis Jan,27 l.,urzędnik,5/Kajrys Stefan,[illegible] l.,inżynier,6/Kedys Józef,29 l.,rolnik,7/Markiewicz Jan,28 l.,nauczyciel,8/Mikulskis Paweł,30 l.,pracown.[illegible],9/Paplauskas Józef,[illegible] l.,robotnik,10/Pieczkajtis Hieronim,38 l.,rolnik,11/Purenasowa Ludwika,35 l.,[illegible],12/Sakalauskas Władysław,35 l.,robotnik,13/Wilkonis Franciszek,29 l.,nauczyciel,14/Zukauskas Alfons,30 l.,agronom,15/Bergstejn Lazar,40 l.,lekarz.-

Chrz.-demokraci - 14 posłów.-

1/Bistras Leonard,[illegible] l.,docent Uniwersytetu,2/Dagilis [illegible] lat,prokurator,3/[illegible] Antoni,3[illegible] l.,prawnik,4/Geniuszówna Magdalena,34 l.,dyrektor kursów [illegible],5/Gwildisowa Emilia,30 l.,b.posłanka do Sejmu,6/Karwelis Piotr,[illegible] l.,Min.Skarbu,7/Krupowicz Michał,41 l.,min.rolnictwa,8/Ładygowa Stefania,[illegible] l.,[illegible],9/Masiliunas Jonas,28 l.,ekonomista,10/Starkus Zygmunt,33 l.,poseł do Sejmu,11/Stepanawiczus Jan,46 l.,poseł do Sejmu,12/Szmulkszis Antoni,40 l.,ksiądz,13/Szwoinis [illegible],35 lat,dziennikarz,14/Tulauskas Edward,30 l.,prawnik.-

Ukininku Sajunga - 11 posłów.-

1/Bukus Piotr,[illegible] l.,rolnik,2/[illegible] lat,rolnik,3/[illegible] 24 lat,lekarz,4/[illegible],5/Karoblis Wincenty,59 l.,[illegible],6/[illegible],weterynarz,7/Walatka Jan,30 l.,agronom,8/[illegible],9/Wiedeckis Wincenty,45 l.,prawnik,10/Tymakas Dionizy,32 l.,dyrektor banku,11/Stulginskis Aleksander,41 l.,b.Prezydent Rzecz.-

[illegible] Federacja - 5 posłów.-

1/Ambrozajtis Kazimierz,34 l.,prezes [illegible],2/Jaczys Piotr,31 l.,działacz społ.,3/Milczius Antoni,30 l.,prawnik,4/Radzewiczus Piotr,32 l.,działacz społ.,5/Raulinejtis Franc.Wiktor,[illegible] l.-

Niemcy Kłajpedzcy - 5 posłów.-

1/Grabow Robert,40 l.,burmistrz Kłajpedzki,2/Jagesztajt Maks,40 l.,nauczyciel,3/Milbrecht August,61 l.,rolnik.

4/Szujszel Johan,59 l.,rolnik,5/Waszkies Georg,50 l.,rolnik.-

Narodowcy - 3 posłów.-

1/Mironas Władysław,45 l.,ks.dziekan,2/Smetona Antoni 5I l.,doc.Uniwersytetu,3/Woldemaras Augustyn,43 l.,prof.Uniwersytetu.-

Ukininku Partija - 2 posłów.-

1/Aleksa Jan,46 lat,agronom,2/Tonkunas Józef,3I l. prof.Ak.Roln.-

Polacy - 4 posłów:

1/Bucewicz Jan,43,adwokat przys.,2/Budzyński Wiktor, 38 l.,rolnik,3/Giżyński Tomasz,42 l.,felczer,4/Lutyk Bolesław 42,l.,inżynier.-

Żydzi - 3 posłów:

1/Finkelsztejn Ozer,62 l.,adwokat przys.2/Garfunkel Leon,30 l.,adwokat,3/Robinzon Jakób,37 l.,adw.-

Niemcy - 1 poseł.-

Kinder Rudolf,44 l.,poseł do Sejmu

O t w a r c i e III S e j m u.-
O b i ó r n o w e g o M a r s z a ł k a S e j m u i u k o n s t y t u o w a n i e P r e z y d j u m S e j m o w e g o.
O b i ó r p r z e d s t a w i c i e l a m n i e j s z o ś c i n a r o d o w y c h p o s. R. K i n d e r a /f r. n i e m./ n a I s e k r e t a r z a.-

Uroczystość otwarcia nowego Sejmu rozpoczęła się nabożeństwem celebrowanem przez Metropolitę w Archikatedrze dn. 2 czerwca o godz.10-ej rano,wobec p.Prezydenta,członków rządu, przedstawicieli ciała dyplomatycznego,posłów do Sejmu,dygnitarzy i urzędników kategorji niższych,wreszcie tłumnej zebranej publiczności.-

Po nabożeństwie ruszono do gmachu Sejmu.Lożę dyplomatyczną zajęło ciało dyplomatyczne na czele z p.Schrötterem posłem niemieckim.W pierwszym rzędzie zasiedli pp.Aleksandrowski, poseł ZSSR,Puaux,francuski minister rezydent,dalej znów Bałodis poseł łotewski,dr.Lohk,przedstawiciel Estonji,Eybert,konsul francuski,Schimm van der Loef,konsul holenderski,Weingart,konsul szwajcarski i inni.-

O godz.12 min.10 przybył Prezydent Republiki p.A.Stulginskis za nim cały gabinet ministrów na czele z Premjerem p.L. Bistrasem.Po odczytaniu przez Prezesa Rady Ministrów aktu otwarcia III Sejmu,z długą mową występuje p.Prezydent Republiki. Mowa ta zawiera drobiazgowy przegląd pracy trzechletniej ubiegłego Sejmu,poparty szczegółowemi danemi cyfrowemi w każdej dziedzinie życia politycznego,gospodarczego i kulturalno-oświatowego.-

Po odczytaniu powyższego został odśpiewany litewski hymn narodowy i p.Prezydent prosi posłów katolików złożyć przysięgę, do czego też przystępują posłowie bloku chrz.dem.Polacy narodowcy/pp.Smetona,Waldemaras i ks.Mironas/ oraz część ludowców.Od posłów niemieckich i Kłajpedzian przysięgę przyjmuje pastor.Wreszcie druga część zgromadzenia - socjaldemokraci,przytłaczająca część ludowców,Ukininku partja i Żydzi ograniczają się

4/Szulmeisel Johan,39 l.,rolnik,5/Waszkies Georg,30 l.,rolnik.-

Narodowcy - 3 posłów.-

1/Mironas Władysław,45 l.,ks.dziekan,2/Smetona Antoni,51 l.,doc.Uniwersytetu,3/Waldemaras August,45 l.,prof.Uniwersytetu.-

Ukraińska Partja - 2 posłów.-

1/Aleksa Jan,46 [illegible] lat,agronom,2/Tonkunas Józef,31 l.,prof.Ak.Roln.-

Polacy - 4 posłów:

1/Bucewicz Jan,45,adwokat przys.,2/Budzyński Wiktor,38 l.,rolnik,3/Gieżyński Tadeusz,42 l.,[illegible],4/[illegible] Bolesław,48 l.,inżynier.-

Żydzi - 3 posłów:

1/Finkelsztejn Ozer,52 l.,adwokat przys.,2/Garfunkel Leon,30 l.,adwokat,3/Robinzon Jakób,33 l.,adwokat.-

Niemców - 1 poseł.-

Kinder Rudolf,44 l.,poseł do Sejmu

O t w a r c i e III S e j m u.-

O b i ó r n o w e g o M a r s z a ł k a S e j m u i u k o n s t y t u o w a n i e P r e z y d j u m S e j m o w e g o, O b i ó r p r z e d s t a w i c i e l a m n i e j s z o ś c i n a r o d o w y c h p o s. R. K i n d e r a /F r. n i e m./ n a [illegible] s e k r e t a r z a.-

Uroczystość otwarcia nowego Sejmu rozpoczęła się nabożeństwem celebrowanem przez Metropolitę w Archikatedrze dn. [illegible] o godz.10-ej rano,wobec p.Prezydenta,członków rządu,przedstawicieli korpusu dyplomatycznego,posłów do Sejmu,duchowieństwa,urzędników wyższych i niższych,wreszcie tłumnie zebranej publiczności.-

Po nabożeństwie ruszono do gmachu Sejmu,loże dyplomatyczne zajęło ciało dyplomatyczne [illegible] w pierwszym rzędzie [illegible] ministrowie [illegible] poseł [illegible] Francuski,[illegible] i inni.-

O godz.12 m.10 przybył Prezydent Republiki p.A.Smetona [illegible] zaraz [illegible] po odczytaniu [illegible] III Sejmu,p.Prezydent [illegible] mowę [illegible]. Mowa ta zawiera drobiazgowy przegląd [illegible] dorobku [illegible], gospodarczego i kulturalno-oświatowego.-

Po odczytaniu powyższego został odśpiewany litewski hymn narodowy i p.Prezydent prosił posłów o zajęcie miejsc, do czego też przystąpiono [illegible] narodowcy p.p.Smetona,Waldemaras i ks.Mironas, oraz [illegible] posłowie niemieccy i [illegible] przywódca [illegible] partji [illegible] ludowców,Ukraińska partja i Żydzi ograniczają się [illegible]

uroczystem przyrzeczeniem.-

Po zakończeniu tej ceremonji p.Prezydent poprosił najstarszego wiekiem posła o zajęcie miejsca przewodniczącego. Najstarszy,bo liczący już 62 lata,poseł Frakcji Żydowskiej O. Finkelsztejn zajmuje fotel p.Prezydenta,który opuścił salę i Sejm.-

P.Finkelsztejn wezwał nowy Sejm do wprowadzenia w życie prawdziwych zasad demokratycznych,dzięki którym też zostanie umożliwione odzyskanie Wilna.-

Na trzymającego pióro został zaproszony poseł najmłodszy wiekiem.Jest to tymczasem posłanka - 25-letnia St.Ładygowa z chrz.dem.-

Na M a r s z a ł k a wystawiono jedyną kandydaturę dr.J a n a S t a u g a j t i s a /lud./,który też zostaje obrany większością 55 głosów z 82 głosujących.5 głosów przytem padło na p.A.Smetonę i 22 kartki okazały się puste.-

Na I Wicemarszałka obrano przedstawiciela socjaldemokratów inż. S. K a j r y s a,na którego padło 54 głosy.Jednocześnie jeden głos otrzymał pos.A.Walderas /narod./,1 głos pos. Ambrozajtis /Darbo Fed./ i 24 były puste.Drugim Wicemarszałkiem w drugiem głosowaniu został ks.J. S t e p o n a w i c z u s /chrz.dem./,który uzyskał 34 głosy.Wreszcie na I Sekretarza 49 głosami został obrany pos. R. K i n d e r /Fr.niem/ jako przedstawiciel grupy mniejszościowej.Drugi kandydat wystawiony na I sekretarza,przedstawiciel Ukininku Sajungi pos.F. Mikszys,uzyskał tylko 33 głosy.Na II Sekretarza zgłoszono tylko jedną kandydaturę pos.Mikszysa.Na skutek jednak jego odmowy obiór drugiego sekretarza Sejmu został odroczony.-

Jak można wywnioskować z powyższego,obsadzenie stanowisk w Prezydjum zostało oparte na liczebnem ustosunkowaniu poszczególnych frakcyj: frakcja ludowców, jako najliczniejsza /22 posłów/,wyłoniła z siebie Marszałka,socjaldemokraci /15 posłów/ zajęli fotel wicemarszałka I,chrześć.demokraci /14 posłów/ II Wicemarszałka,mniejszości narodowe/13 posłów/ I Sekretarza.-

Po wybraniu wreszcie komisji,której zadaniem jest utworzenie listy i składu komisji sejmowych,socjaldemokraci przy końcu posiedzenia zgłosili projekt ustawy o amnestji,który przekazano komisji prawnej.-

Następne posiedzenie zostało wyznaczone na sobotę 5 czerwca na godz.7 wiecz.Na posiedzeniu tem na podstawie wniosków komisji mandatowej zostaną zatwierdzone wybory do Sejmu oraz ustalony termin posiedzenia dla obioru nowego Prezydenta Republiki.-

P o s i e d z e n i e S e j m u z dn. 5 c z e r w c a.

P r o j e k t s o c j a l d e m o k r a t ó w z n i e s i e n i a s t a n u w o j e n n e g o.- D y s k u s j a m a n d a t o w a.- P o s . W a l d e m a r a s d o m a g a s i ę u n i e w a ż n i e n i a w y b o r ó w w o k r. M a r j a m p o l s k i m.-

Dnia 5 czerwca 1926 roku o godz.7.ej wiecz.zostało otwarte przez Marszałka drugie z rzędu posiedzenie Sejmu przy nie obserwowanym prawie dotad napływie publiczności.-

Trójprzymierze "krikszczioński" zasiadło ostatecznie na prawicy,centrum zajęli narodowcy,ukininku partiją i mniejszości,ludowcy i socjaldemokraci stanowią lewicę.Z pośród nowych posłów uwagę zwraca postać ks.dziekana Mironasa /narod./,który jedyny z księży posłów /a jest ich w przerzedzonych szeregach chrz.demokracji jeszcze sporo/ nie wstydzi się sukni kapłańskiej.

Projekt ustawy o zniesieniu stanu wojennego spotkano na ławach chrz.dem.z wyraźnem niezadowoleniem.-

W sprawie porządku dziennego głos zabiera pos.Szmułkszstis /chrz.dem./żądając odroczenia posiedzenia,gdyż zdaniem jego,Komisja Mandatowa nie może składać sprawozdania przed 7.VI, kiedy upływa termin wnoszenia skarg na nieprawidłowość wyborów.

Po przemówieniu posła Sugintasa /lud./ w głosowaniu wniosek ks.Szmułkszstisa upada i pos.Sugintas jako referent Komisji Mandatowej rozpoczyna sprawozdanie.Po skreśleniu obrazu przygotowawczych prac Głównej Komisji Wyborczej referent stwierdza,że w aktach wyborczych niema żadnych skarg na złamanie takowej,jednak zdaniem pos.Sugintasa,oznacza to tylko,że wyborcy nauczeni doświadczeniem wyborów do II Sejmu,utracili już wiarę w skutki realne składania komisjom wyborczym takich skarg.Jednakże z punktu widzenia formalnego należy uznać,iż nie było faktów naruszenia wolności wyborów.-

Co do łamania ustawy wyborczej,rzecz przedstawia się nieco odmiennie.Mówca zatrzymuje się nieco dłużej nad sprawa unieważnienia list narodowców i żemdirbisów w I /marjampolskim/ okręgu i dochodzi do wniosku,iż Główna Komisja Wyborcza dokonała tego bezpodstawnie.-

Dalej referent przytacza kilka innych,również niesłusznych zarządzeń Głównej Komisji Wyborczej,które tylko trafem nie wpłynęły na wyniki wyborów.Jest to zatwierdzenie bloków zawieranych przed pełnomocników Darbo Federacji,którzy nie mieli potrzebnych ku temu uprawnień,zblokowanie narodowców wbrew ich woli z ukininku sajunga w IV okręgu i t.d.Naogół Komisja stwierdza,że Główna Komisja Wyborcza uchylała się kilkakroć od prawa jeżeli przynosiło to korzyść blokowi chrz.demokracji.Prezes Głównej Komisji Wyborczej p.Leonas zakładał w tych wypadkach votum separatum.-

Pomimo jednak tych uchybień ze względu na to,że nie ma dowodów,by wpłynęły one znacznie na wynik wyborów oraz,że rozpisanie nowych wyborów pociągnęłoby znaczne koszta i zwłokę w pracy,a kraj dał podczas wyborów wyraz swemu żądaniu natychmiastowego rozpoczęcia pozytywnej działalności.Komisja Mandatowa uchwaliła uznać wybory dokonane w dn.8 - 9 maja r.b. i spis posłów ogłoszony przez Gł.Kom.Wyborczą w "Wiad.Urzed." za prawdziwe.-

Dyskusję nad sprawozdaniem Komisji Mandatowej rozpoczy na pos.Woldemaras./narod./,który poddaje ostrej krytyce skład i działalność Głównej Komisji Wyborczej,szczególnie w związku z unieważnieniem list narodowców w okręgu Marjampolskim,żada zniesienia wyborów w I okręgu i pociągnięcia winnych do odpowiedzialności.-

Z kolei zabiera głos pos.Starkus /chrz.dem./.W długiem przemówieniu usiłuje on częściowo przynajmniej usprawiedliwić postępowanie Głównej Komisji Wyborczej,zalecając wkońcu uznanie wyborów za prawidłowe bez pociągania kogobądź do odpowiedzialności.-

Pos.Pleczkajtis /soc.dem./ uważa,iż ważniejsza niż strona formalna,na którą się powoływał referent jest strona inna o której zamierza on tu mówić.Ze strony bowiem formalnej słuszna jest większość faszystowska w parlamencie włoskim,rządy komunistów w Rosji,ale tylko ze strony formalnej,bowiem naprawdę są to przykłady gwałtu,zadanego woli narodu.W Litwie również przez sześć lat była prowadzona polityka celowego gwałtu, zdążającego do zdemoralizowania ludu,zniszczenia przeciwników istniejącego kierunku.Jeżeli "krikszczioni" mają tu obecnie 30 miejsc,to tylko dlatego,że opozycja nie miała możności należytego zorganizowania opozycyjnego odłamu społeczeństwa.Stały temu na przeszkodzie gwałty chrz.dem.

Agenci jej naczelnicy powiatów,zniszczyli samorządy, czyniąc z nich rewiry policyjne.Organizacje robotnicze uległy zawieszeniom i prześladowaniom.Stan wojenny uniemożliwiał tworzenie nowych organizacji i swobodną działalność istniejących.Gwałty w Sejmie:przyjęcie ustaw o zebraniach i prasie,wprowadzenie policji do gmachu sejmowego etc.działały deprymująco na cały kraj.Polityczna policja,będąc pewna,iż czyny jej nie ujrzą dziennego światła stworzyła w XX w. w demokratycznem państwie inkwizycję.Kraj cały pełen był prowokatorów.-

Rozsiewane przez sfery chrz.dem. pogłoski o dykraturze w razie klęski "krikszczioniów" na wyborach i odezwy faszystowskie,pochodzące z tego samego zdaje się źródła,zaniepokoiły do głębi opinję publiczną.Zebrania opozycji ulegały zrywaniu przez niewielkie grupy krzykaczy,wobec których policja była"bezsilną".-

Temu wszystkiemu zawdzięcza blok chrz.dem.swe 30 mandatów,inaczej mieliby ich najwyżej 10.-

W końcu mówca odczytuje skargę otrzymaną przez frakcję soc.dem. z Janowa,a dającą ponury obraz bestjalskiego katowania uwięzionych przez miejscową policję.-

Po przemówieniu pos.Pleczkajtisa Marszałek komunikuje, iż wpłynął wniosek o przerwaniu posiedzenia.-

Wniosek większością głosów przeciwko chrz.dem.zostaje przyjęty i posiedzenie około 10t wiecz.zostało zamknięte.-
Następne w poniedziałek 7.VI. o godz.9 rano.-

Posiedzenie Sejmu z dn. 7/VI.1926 r.

Zatwierdzenie wyborów i wniosek pociągnięcia winnych nadużyć wyborczych do odpowiedzialności.-

Trzecie posiedzenie nowego Sejmu nosi już zupełnie powszedni charakter.Na porządku dziennym dalszy ciąg dyskusji nad sprawozdaniem Komisji Mandatowej.Długie przemówienia w tej sprawie, nie wzbudzają już zbytniego zainteresowania - zgóry bowiem wiadomo,iż wybory te zostaną zatwierdzona,gdyż na to zgadzają się w zasadzie wszyscy i pozycja i opozycja.Tematem rozmów i narad jest atoli kwestja ~~nowego~~ przyszłego prezydenta wobec decyzji narodowców wystawienia kandydatury pos.Smetony,która otrzyma zapewne poparcie bloku chrz.dem.Wynik wyborów jest uzależniony od stanowiska mniejszości narodowych.-

Z kolei na trybunę wstępuje ~~przez~~ b.prezydent litewski pos.Smetona.Uzasadnia on raz jeszcze stanowisko narodowców w kwestji sprawozdania Komisji Mandatowej,poczem składa wniosek domagający się ponownych wyborów w I okręgu wyborczym oraz zatwierdzający wybory w innych sześciu okręgach.-

Marszałek ogłasza,iż wpłynęły następujace rezolucje: narodowców, ludowców, poprawka pos.Szmułksztisa do rezolucji ludowców,rezolucja Komisji Mandatowej i pos.Starkusa.-

W głosowaniu rezolucje Starkusa i narodowców przepadły Przyjęto 48 głosami przeciwko 25 rezolucję ludowców,która po wyliczeniu całego szeregu przykładów niedochowania,a nawet łamania przez organy administracyjne wolności wyborów oraz rozminięcia się z ustawą wyborczą,głosi,że Sejm potępiając stronniczość i samowolę organów administracyjnych i Głównej Komisji Wyborczej proponuje p.ministrowi sprawiedliwości poczynić względem tych organów przewidziane przez prawo kroki,uznaje, że z powodu wymienionych okoliczności wyniki wyborów do Sejmu mogły być cokolwiek inne, ze względu jednak na brak dostatecznej ilości dowodów,że wyniki wyborów zostały oczywiście spaczone / jak to przewiduje § 64 ust.wyborcz.do Sejmu/ ze względu na ciężar,jaki przyczyniłyby obywatelom nowe wybory do Sejmu i na konieczność natychmiastowego spełnienia wyrażonej podczas wyborów woli narodu,domagającego się wprowadzenia w życie Konstytucji uchwalił na mocy § 65 ustawy wyborczej do Sejmu uznać wybory do Sejmu dokonane dn-8 - 9 i 10 maja b.r. za prawidłowe i zatwierdzić spis posłów do Sejmu ogłoszony przez Główną Komisję Wyborczą w N.227 "Wiad.Urzed."

Do uchwały tej zostaje przyjęta również poprawka pos. Finkelsztejna /fr.żyd./,mocą której do ustępu głoszącego o rozpowszechnianiu odezw faszystowskich dodają się wyrazy:"bez przeszkody władz".Podczas głosowania nad tą poprawką,gdy przeciwko niej podniosło się 22,prawica chrz.dem.pos.Purenasowa rzuca z miejsca uwagę:"Tylko władza przeciw".-

Marszałek zamyka posiedzenie,wyznaczając następne uroczyste dla dokonania wyborów prezydenta Rzeczpospolitej na godz.5.ta popołudniu tego samego dnia.-

Rozsiewane przez sfery chrz.dem. pogłoski o dyktaturze w ramach kliki "Krzkawo[illegible]" [illegible] i gazety "Tygodnik[illegible]" oraz odchodzące z tego samego źródła się [illegible] zaniepokoiły do reszty opinię publiczną. Secesja opozycji ulega w zrywaniu przez większość grupy Krzykaczy, wobec których polityka była bezsilna.

Temu wszystkiemu zawdzięcza blok chrz.dem. swe [illegible] dotów, inaczej mieliby ich najwyżej 10.

W końcu mówca odczytuje skargę otrzymaną przez [illegible] sąd. dn. [illegible] z Lwowa, a dziś pomimo [illegible] jakiego, [illegible] urzędowych przez miejscową policję.

Po przemówieniu pos. Fleszkatiśa marszałek komunikuje, iż wpłynął wniosek o przerwaniu posiedzenia.

Wniosek większością głosów przeciwko chrz.dem. został przyjęty i posiedzenie około 10t wieczorem zostało zamknięte. Następne - poniedziałek 7.VII. o godz. 9 rano.

Posiedzenie Sejmu z dn. 7/VI.1926 r.

Zatwierdzenie wyborów i wniosek po-

ciągnięcia winnych nadużyć wybor-

czych do odpowiedzialności.

Trzecie posiedzenie nowego Sejmu nosi już zupełnie powszedni charakter. Na porządku dziennym dalszy ciąg dyskusji nad sprawozdaniem Komisji Mandatowej. Długie przemówienia w tej sprawie, nie wzbudzają już zbytniego zainteresowania - z góry bowiem wiadomo, iż wybory te zostaną zatwierdzone, gdyż na to zgadzają się w zasadzie wszyscy i prawica i opozycja. Tematem rozmów i narad jest stoli kwestja nowego prezydenta wobec decyzji narodowców wystawienia kandydatury pos. Smetony, który otrzyma zapewne poparcie bloku chrz.dem. Wynik wyborów jest uzależniony od stanowiska mniejszości narodowych.

Z kolei na trybunę wstępuje prezydent litewski pos. Smetona. Uzasadnia on raz jeszcze stanowisko narodowców w kwestji sprawozdania Komisji Mandatowej, poczem składa wniosek domagający się ponownych wyborów w I okręgu wyborczym oraz zatwierdzenia wybory w innych trzech okręgach.

Marszałek ogłasza, iż wpłynęły następujące rezolucje: narodowców, ludowców, poprawka pos. Szmukształa do rezolucji ludowców, rezolucja Komisji Mandatowej i pos. Starkusa.

W głosowaniu rezolucja Starkusa i narodowców przepadły. Przyjęto 46 głosami przeciwko 23 rezolucję ludowców, która po wyliczeniu całego szeregu przykładów niedociągnięcia, a nawet łamania przez organy administracyjne wolności wyborów oraz wyrażenia że z ustawa wyborcza głosi, że Sejm potępia te stronniczość wszelkie organów administracyjnych i Głównej Komisji Wyborczej proponuje p. ministrowi sprawiedliwości poczynić względem tych organów przewidziane przez prawo kroki, uznaje, że z powodu wymienionych okoliczności wyniki wyborów do Sejmu mogły być poniekąd inne, że względu jednak na brak dostatecznej ilości dowodów, że wyniki wyborów zostały rzeczywiście spaczone / jak to przewiduje § 64 ust. wyborcz. do Sejmu/ ze względu na ciężar, jaki przyniosłyby obywatelom nowe wybory do Sejmu i na konieczność nadania stałego spokojnienia wyrażonej podczas wyborów woli narodu, domagającego się wprowadzenia w życie Konstytucji uchwala na mocy § 65 ustawy wyborczej do Sejmu uznać wybory do Sejmu dokonane dn. 8, 9 i 10 maja b.r. za prawidłowe i zatwierdzić spis posłów do Sejmu ogłoszony przez Główną Komisję Wyborczą w N. 227 "Vyriausybės Žinių" [illegible] Urzęd. [illegible].

Po uchwale tej została przyjęta również poprawka pos. Finkelsztejna R. /fr. żyd./, mocą której do ustępu głoszącego o rozpowszechnianiu pogróżek faszystowskich dodaje się wyrazy "bez przeszkody władz". Podczas głosowania nad tą poprawką przy przegłosowaniu podniosło się 22, przeważnie chrz.dem. posłów, które z Niemcami razem z [illegible] tylko wstrzymało przeciw.

Marszałek zamyka posiedzenie, wyznaczając następne urzędzie dla dokończenia wyborów prezydenta Rzeczypospolitej na godz. 5. 4 popołudniu tego samego dnia.

W y b ó r P r e z y d e n t a R e p u b l i k i .-

U r o c z y s t e p o p o ł u d n i o w e p o s i e d z e n i e S e j m u d n i a 7 c z e r w c a 1926 r o k u .-

Na długo przed wyznaczoną godziną zaczynają się zbierać do Sejmu posłowie i publiczność.Wśród tłumnie zebranej publiczności przedstawiciele świata naukowego i politycznego,wojskowości i szerokich mas obywatelskich.Obecni są między innemi nowoobrany rektor Uniwersytetu prof.M.Biržyszka,Naczelnik Sztabu Generalnego gen.Ładyga,Dyrektor Departamentu M.S.Z. p.Szaułis.Lożę dyplomatyczną zajęli akredytowani przy rzadzie litewskim posłowie,w loży Gabinetu Ministrów zasiadł tylko b.premjer Bistras oraz b.Minister Komunikacji p.Sližys.Na szczelnie zapełnionych miejscach dla przedstawicieli prasy nie brak było również korespondentów pism zagranicznych.Posłowie są prawie wszyscy - brakuje tylko 6 osób,w tej liczbie b.prezydenta p.A. Stulginskisa i kandydata ludowców na to stanowisko dr.K.Griniusa.-

O godz.5 min.20 pp.Marszałek otwiera czwarte,uroczyste posiedzenie Sejmu.Na wstępie zostaje przyjęty porządek wyborów,poczem ukonstytuowuje się komisja dla podliczania głosów,w skład której wchodzą przedstawiciele frakcyj;posłowie: Waławiczus /u.s./,Galinis /s.d./,Giżyński /fr.pol./,Jagsztajd /fr.niem.kłajp./,Kregżde /lud./ oraz jeden poseł od chrz.dem.

Następuje najważniejsza chwila:posłowie piszą na kartkach imię elekta,poczem wzywani przez Marszałka podchodzą kolejno do stołu prezydjalnego i oddają swe głosy.Podczas długiej dość procedury podliczania na sali nie daję się odczuwać zbytniego napięcia.Posłowie najspokojniej rozmawiają ze sobą,wstają nawet z miejsc i wychodzą z sali.Wyraźnem jest dla wszystkich,iż wybory są czczą formalnością,koronującą uprzednie długie narady i rokowania międzyfrakcyjne.Dopiero dzwonek ucisza gwar i Marszałek odczytuje wyniki głosowania.-

Kazimierz Grinius - 50 głosów.-
Antoni Smetona - 2 głosy.-
Felicja Bortkiewiczusowa - 1 głos.-
Gabrjela Pietkiewiczówna - 1 głos.-
W 25 kartek białych.-

Wobec otrzymania bezwzględnej większości dr.Kazimierz Grinius zostaje obrany na Prezydenta Republiki.-

Lewica wita obiór ten dłutrwałemi oklaskami,wśród których Marszałek zamyka posiedzenie.-

We wtorek 8 czerwca o godz.12 odbyła się uroczystość złożenia przyrzeczenia przez nowego Prezydenta Państwa.-

Ż y c i o r y s d r a K a z i m i e r z a G r i n i u s a , N o w e g o P r e z y d e n t a R e p u b l i k i L i t e w s k i e j .-

Urodzony w 1867 r.w wiosce Selemabudy gm.sosnkowskiej pow.marjampolskiego,gdzie mieszkali jego rodzice,ojciec Wincenty Grinius,zapisany w księgach aktów cywilnych po rosyjsku,jako Griniewicz,po polsku Hrywniewicz i Anna Wosylusówna - Griniusowa.W r.1887 ukończył gimnazjum w Marjampolu,poczem wstąpił na uniwersytet w Moskwie na wydział medycyny.Po ukończeniu wyższych studjów w 1893 r. i odbyciu praktyki lekarskiej na statkach morza Kaspijskiego,oddaje się swemu zawodowi,mieszkając kolejno w Marjampolu,Wierzbołowie,Władysławowie,Wyłkowyszkach, Pilwiszkach i znów w Marjampolu,gdzie z przerwami mieszkał od r.1903 aż do wybuchu wojny.-

Niezadługo przed zwołaniem Wielkiego Sejmu Wileńskiego z rozporządzenia suwalskiego generał-gubernatora dr.Griniusa aresztowano i odstawiono do Połtawy,po zniesieniu zaś stanu wojennego zwolniono.W końcu 1908 r.w związku ze sprawą "Szwiesy" cała rodzina Griniusów po 2-miesięczny pobycie w więzieniu w

Wybór Prezydenta Republiki.-

Sprawozdanie z popołudniowego posiedzenia Sejmu dnia 7 czerwca 1926 roku.-

Na długo przed wyznaczoną godziną zaczynają się zbierać do Sejmu posłowie i publiczność. Wśród tłumnie zebranej publiczności przedstawiciele świata naukowego i politycznego, wojskowości i szerokich mas obywatelskich. Obecni są między innemi: nowoobrany rektor Uniwersytetu prof. M. Biržyszka, Naczelnik Sztabu Generalnego gen. Ładyga, Dyrektor Departamentu M.S.Z. p. Szaulis. Loże dyplomatyczne zajęli akredytowani przy rządzie litewskim posłowie, w loży Gabinetu Ministrów zasiadł tylko b. premjer Bistras oraz b. Minister Komunikacji p. Sližys. Na szczelnie zapełnionych miejscach dla przedstawicieli prasy nie brak było również korespondentów pism zagranicznych. Posłowie są prawie wszyscy - brakuje tylko 6 osób, w tej liczbie b. prezydenta p. A. Stulginskisa i kandydata ludowców na to stanowisko dr. K. Griniusa.-

O godz. 5 min. 20 pp. Marszałek otwiera czwarte, uroczyste posiedzenie Sejmu. Na wstępie zostaje przyjęty porządek wyborów, poczem ukonstytuowuje się komisja dla podliczania głosów, w skład której wchodzą przedstawiciele frakcyj; posłowie: Watawiczus /u.s./, Galinis /s.d./, Olšynski /fr.pol./, Jaraszajtis /fr.niem.kłajp./, Krergżde /lud./ oraz jeden poseł od chrz.dem.

Następuje najważniejsza chwila: posłowie piszą na kartkach imię elekta, poczem wzywani przez Marszałka podchodzą kolejno do stołu prezydjalnego i oddają swe głosy. Podczas długotrwałej procedury podliczania na sali nie daje się odczuwać zbytniego napięcia. Posłowie najspokojniej rozmawiają ze sobą, wstają nawet z miejsc i wychodzą z sali. Wyrazem jest dla wszystkich, iż wybory są czasu formalności, koronującą uprzednie długie narady i rokowania międzyfrakcyjne. Dopiero dzwonek ucisza gwar i Marszałek odczytuje wyniki głosowania.-

Kazimierz Grinius - 50 głosów.-
Antoni Smetona - 2 głosy.-
Felicja Bortkiewiczowa - 1 głos.-
Gabrjela Pietkiewiczówna - 1 głos.-
W 25 kartek białych.-

Wobec otrzymania bezwzględnej większości dr. Kazimierz Grinius zostaje obrany na Prezydenta Republiki.-

Lewica wita obiór ten długotrwałemi oklaskami, wśród których Marszałek zamyka posiedzenie.-

We wtorek 8 czerwca o godz. 12 odbywa się uroczystość złożenia przysięgi przez nowego Prezydenta Państwa.-

Życiorys dra Kazimierza Griniusa, nowego Prezydenta Republiki Litewskiej.-

Urodzony w 1866 r. w wiosce Selemabudy gm. Sasnowskiej pow. marjampolskiego, gdzie mieszkali jego rodzice, ojciec Wincenty Grinius, zapisany w księgach aktów cywilnych po rosyjsku jako Grinkiewicz, po polsku Hryniewicz i Anna Wosyliusówna Griniusowa. W r. 1887 ukończył gimnazjum w Marjampolu, poczem wstąpił na uniwersytet w Moskwie na wydział medyczny. Po ukończeniu wyższych studjów w 1893 r. i odbyciu praktyki lekarskiej na wybrzeżach morza Kaspijskiego, oddaje się swemu zawodowi, mieszkając kolejno w Marjampolu, Wierzbołowie, Władysławowie, Wyłkowyszkach, Pilwiszkach i znów w Marjampolu, gdzie z przerwami mieszkał od r. 1903 aż do wybuchu wojny.

Niezadługo przed zwołaniem Wielkiego Sejmu Wileńskiego z rozporządzenia suwalskiego generał-gubernatora dr. Griniusa aresztowano i odstawiono do Połtawy, po zniesieniu zaś stanu wojennego zwolniono. W końcu 1906 r. w związku ze sprawą "Szwiesy" [illegible] rodzina Griniusów po 2-miesięcznym pobycie w więzieniu [illegible]

Kalwarji przenosi się do Wilna,skąd powraca do Marjampola dopiero przy końcu 1910 r.-

Na początku wojny dr.Grinius wraz z rodziną wyjeżdża do Rosji,gdzie mieszka w Orłowskiej guberni,następnie zaś na Kaukazie,gdzie traci córkę i żonę w bestjalski sposób zamordowana przez bolszewików.W r.1919 ojciec z dwoma synami przez Konstantynopol-Marsylję-Paryż-Berlin powraca do Ojczyzny.Zamieszkuje w Marjampolu i wznawia praktykę lekarską.W roku 1920 zostaje wybrany do Sejmu Ustawodawczego,19 czerwca tegoż roku staje na czele rzadu,jako Prezes Ministrów,który to urząd piastuje do początku lutego 1922 r.W tym też czasie staje na czele wznowionego po wojnie dziennika "Lietuvos Zinios",jako faktyczny jego redaktor.Od 1 czerwca 1922 roku do dziś dnia pracuje w samorządzie m.Kowna,jako szef wydziału medyczno-sanitarnego. Jesienią 1922 roku zostaje wybrany na posła do pierwszego,w 1923 r. - do drugiego i obecnie 8-10 maja r.b.do trzeciego Sejmu.We wszystkich Sejmach należy do Lit.Frakcji Ludowej.-

Swoją pracę na polu publicystyki i działalności społecznej dr.Grinius rozpoczyna wcześnie.Już w r.1887,wychodzący w Ameryce redagowany przez Jana Szlupasa "Lietuwiszkas Bałsas" drukuje jego korespondencje.W dalszym ciągu redaguje i współpracuje w szeregu pism i dzienników,jak np:"Ukininkas", "Warpas","Lietuvos Ukininkas","Lietuvos Zinios" i in.Jednocześnie jest jednym z najwybitniejszych przedstawicieli litewskiego ruchu społeczno-narodowego.Jeszcze w 1905 roku mieszkanie Griniusów w Marjampolu jest generalnym sztabem litewskich socjalistów i demokratów /obecnie ludowcy/.Wówczas też zakłada i jest prezesem pierwszego jawnego stowarzyszenia litewskiego "Szwiesa".-

Z pośród prac naukowych napisał między in. rozprawy o L.Iwińskim o życiu djecezji Sejneńskiej na początku XX st. "Litewskie nazwy botaniczne",artykuły w czasopiśmie "Medycyna" i t.d.-

N o w y u k ł a d s t o s u n k ó w p a r l a m e n t a r n y c h i p o l i t y c z n y c h n a L i t w i e.1

Dobrze orjentujący się w sytuacji "Kurjer Wileński" z dnia 10.VI.26 r. pisze:

Wynik głosowania na Prezydenta Republiki pozwala wnioskować,jak się ukształtuje przyszły rząd Litwy Kowieńskiej. Ponieważ na 85 posłów było 6 nieobecnych,a powstrzymujących się od głosowania Krikszczinów okazało się 25,zatem nieobecnych było 5 krikszczioniów i 1 lewicowiec.Grupa narodowców Smetony,złożona z trzech posłów głosowała na swoich kandydatów,zatem 2 głosy przypadły Smetonie i Waldemarasowi.Z pozostałych 51 głosów otrzymał dr.Grinius - 50 głosów,a zapewne sam dał głos na towarzyszkę partyjną p.Bortkiewiczową.Zatem dr.Grinius wybrany został głosami ludowców /21/,socjalnych demokratów /15/,partji gospodarzy /2/ i wszystkich mniejszości narodowych /8/ i Kłajpedzian/5/co czyni 51,a wobec nieobecności jednego - głosów okazało się 50.-

Te partje,które głosowały na dra Griniusa,będą stanowiły blok,popierający nowy rząd.-

Mamy zatem świadectwo,że narodowcy Smetony do porozumienia z obejmującą stér rządów grupą ludowców i socjalnych demokratów nie doszli,czego się można było spodziewać wobec niechęci socjalnych demokratów do dopuszczenia do koalicyjnego gabinetu najbardziej ~~prawicowe~~ prawicowej grupy.Zostaje więc ta grupa z trzech posłów izolowaną w Sejmie i zajmie stanowisko neutralne,gdyż napewno nie połączy się bezwzględnie z nową opozycja krikszczioniów.Natomiast może ta grupa w przyszłości odegrać rolę łącznika pomiędzy Związkiem gospodarzy /ukiniku Sajunga/ z bloku krikszczionskiego,a partją gospodarzy i ludowcami z drugiej,coby dało możność utworzenia rządu centrowego, gdy lewicowe ugrupowania,które nie zdają się rokować długiej

pr

przyszłości,rozbiją się.-

Z drugiej strony gremjalny udział w głosowaniu mniejszości narodowych i Kłajpedzian świadczy o tem, że musiało dojść do skutku zasadnicze porozumienie pomiędzy temi ugrupowaniami,a inicjatorami nowego rzadu.Porozumienie takie mogło powstać li tylko na gruncie uznania przez ludowców i socjalnych demokratów postulatów wysuniętych przez mniejszości narodowe i Kłajpedzian.-

Świadczyłoby to,że nowy rzad w stosunku do wszystkich mniejszości chce stanać na gruncie praworządności i zagwarantowanych przez konstytucję i międzynarodowe konwencje praw.-

Z chwila przystąpienia do rzadu socjalnych demokratów którym szowinizm nacjonalistyczny nie przeszkadza uszanować praw innych narodowości i niedoceniać konieczności ekonomicznych,ustępstwo ze strony ludowców jest zrozumiałem,tem bardziej wobec tego,iż bez poparcia mniejszości narodowych stałej większości w Sejmie mieć by nie mogli.

Znając szowinistyczna polonofobję ludowców p.Sleżewicza można zrozumieć,jak dalece jest dla nich podobne ułożenia się stosunków sejmowych niesympatycznem.-

Wymaga to wielkiego taktu i umiarkowania ze strony polskiego przedstawicielstwa,które zdaje sobie sprawę,że nastawianą od lat tylu psychikę społeczeństwa litewskiego,w kierunku antypolskim trudno zmienić odrazu.-

To też jako warunek poparcia przez siebie rządu lewicowego po popozumieniu z frakcjami innych mniejszości,Frakcja polska postawiła lojalne wykonanie przez rząd praw zagwarantowanych przez Konstytucje wogóle,szczególnie kładac nacisk na dziedzinę szkolnictwa i domagając się usunięcia niepraworządnych,samowolnych rozporządzeń uprzedniego rządu.

Najwięcej zrozumienia dla swych postulatów społecznych i narodowych znajduja Polacy oczywiście we frakcji socjalistycznej.-

Jak te rzeczy ułoża się w praktyce,trudno teraz przewidzieć.

Bądź co bądź narazie można się spodziewać,że los społeczeństwa polskiego na Litwie może się poprawić,a ze względu na konieczności życiowe kraju kłajpedzkiego moga zajść dość znaczne zmiany w polityce zagranicznej Litwy.-

Nowy rzad złożony z ludowców,socjalnych demokratów i partji gospodarczej,rozporządzając 39 swemi głosami,może być trwałym tylko przy poparciu 8 głosów bloku mniejszości narodowych i 5 kłajpedzkich,którzy prawdopodobnie do tego bloku się przyłączą.W ten sposób będzie miał rzad 52 głosy przeciwko 30 głosom krikszczioniów przy 3 głosach neutralnych narodowców.

Zepchnięcie mniejszości do opozycji w razie niedotrzymania obietnic i nieuwzględnienia przynajmniej minimalnych postulatów,może w każdej chwili rzad obalić.-

W tem zestawieniu okazuje się,jak dalece przezorną i szczęśliwą była taktyka Polaków przy wyborach do Sejmu,Polacy pomimo rozłamu wśród Żydów potrafili utrzymać blok mniejszości narodowych i swemi głosami wprowadzili do Sejmu nie tylko swoich czterech posłów,ale i 3 żydów i 1 niemca.Gdyby blok nie był zawarty,pre przeszedłby ani jeden Żyd,ani Niemiec,Polacy mieliby trzech posłów,natomiast tych straconych 5 przez mniejszości mandatów,stałoby się udziałem partji litewskich,coby pozwoliło im rzadzić nie szukając poparcia wśród Polaków.-

--------ooo § ooo-------

---

przynależności,rozbija się [illegible] udział w głosowaniu mniej-
Z drugiej strony [illegible]
szości narodowych i Kłajpedzian świadczy o tem, że musiało
dojść do jakiegoś [illegible] porozumienie pomiędzy temi ugrupowa-
niami,a litwinami [illegible] nowego rządu.Porozumienie takie mogło
powstać jedynie [illegible] uznania przez ludowców i socjal-
nych demokratów [illegible] postulatów wysuniętych przez mniejszości naro-
dowe i Kłajpedzian.

Świadczyłoby to, że nowy rząd w stosunku do wszystkich mniejszości chce [illegible] praworządności i zagwarantowanych przez Konstytucję i międzynarodowe konwencje praw.

Z chwilą przystąpienia do rządu socjalnych demokratów, którym szowinizm nacjonalistyczny nie przeszkadza uszanować praw innych narodowości i niedoceniać konieczności ekonomicznych,ustępstwo ze strony ludowców jest zrozumiałem,tem bardziej wobec tego,iż bez poparcia mniejszości narodowych stałej większości w Sejmie mieć by nie mogli.

Znając szowinistyczne [illegible] ludowców p.Sleżewicza można zrozumieć,jak daleko jest dla nich podobne ułożenie się stosunków sejmowych niesympatycznem.

Wymaga to wielkiego taktu i umiarkowania ze strony polskiego przedstawicielstwa,które zdaje sobie sprawę,że nastawianie od lat [illegible] społeczeństwa litewskiego,w kierunku antypolskim trudno zmienić odrazu.

To też jako warunek poparcia przez siebie rządu [illegible] wicowego po porozumieniu z frakcjami innych mniejszości,frakcja polska postawiła lojalne wykonanie przez rząd praw zagwarantowanych przez Konstytucję,wogóle,szczególnie kładąc nacisk na dziedzinę szkolnictwa i domagając się usunięcia niepraworządnych,samowolnych rozporządzeń uprzedniego rządu.

Najwięcej zrozumienia dla swych postulatów społecznych i narodowych znajdują Polacy [illegible] we frakcji socjalistycznej.

Jak te rzeczy ułożą się w praktyce,trudno teraz przewidzieć.

Bądź co bądź narazie można się spodziewać,że los społeczeństwa polskiego na Litwie może się poprawić,a ze względu na konieczności żywiołowe kraju kłajpedzkiego mogą zajść dość znaczne zmiany w polityce zagranicznej Litwy.

Nowy rząd złożony z ludowców,socjalnych demokratów i partji gospodarczej,rozporządzając 35 swemi głosami,może być trwałym tylko przy poparciu 6 głosów bloku mniejszości narodowych i 5 kłajpedzkich,który prawdopodobnie do tego bloku się przyłączy.W ten sposób będzie miał rząd 52 głosy przeciwko 30 głosom krikszczionitów przy 3 głosach neutralnych narodowców. Zepchnięcie mniejszości do opozycji w razie niedotrzymania obietnic i nieuwzględnienia przynajmniej minimalnych postulatów,może w każdej chwili rząd obalić.

W tem zestawieniu okazuje się,jak [illegible] i szczęśliwą była taktyka Polaków przy wyborach do Sejmu,kiedy pomimo rozłamu wśród żydów potrafili utrzymać blok mniejszości narodowych i swemi głosami wprowadzili do Sejmu nie tylko swoich [illegible] posłów,ale i 3 żydów i 1 Niemca.Gdyby blok nie był [illegible] przeszedłby ani jeden Żyd,ani Niemiec [illegible] posłów,natomiast tych straconych 5 [illegible] mandatów,stałoby się udziałem partji litewskich [illegible] poparcia wśród [illegible]
Polaków [illegible]

-------ooo 0 ooo---------

IV-V.ŻYCIE POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

W y n i k i w y b o r ó w d l a l u d n o ś c i p o l s k i e j i i n n y c h m n i e j s z o ś c i n a r o d o w y c h.-

Kilkoletnie rządy chrześćjańskiej demokracji,nie krępujące się w stosunku do Polaków żadnemi prawami,wywołały nastroje wśród społeczeństwa polskiego,które musiały na wybory silnie działać.-

Z jednej strony społeczeństwo polskie było wprost s t e r r o r y z o w a n e.Obawa przed represjami politycznemi i ekonomicznemi doprowadzała do tego,że nawet osoby ze sfer inteligencji i ziemiaństwa obawiały się jawnie występować w akcji wyborczej,nawet w roli zupełnie legalnej członków komitetów wyborczych,lub urzędowych komisyj wyborczych,nie mówiąc już o robocie agitacyjnej.-

Z drugiej strony w skutek pozornej jałowości wysiłków i pracy Frakcji polskiej w II Sejmie zrodziło się w pewnych nawet licznych sferach społeczeństwa polskiego zupełne zobojętnienie i apatja.-

W ciągu ostatnich trzech lat rządzący blok chrz.dem. zlikwidował w 2/3 ziemię polską,nieomal całe początkowe szkolnictwo polskie,wyrugował język polski z kościołów i sparaliżował działalność organizacyj kulturalno-oświatowych.Polityka protestu w Sejmie,a nawet przeniesienie skarg na forum międzynarodowe narazie konkretnych rezultatów nie dała,a to skłaniało pewną część społeczeństwa polskiego do zaniechania bezcelowej,zdawało się walki przez własnych przedstawicieli w Sejmie,a szukania pomocy wśród partji litewskich - narodowców Smetony lub Gospodarzy /Aleksa,Skipitis, Zubow/,obiecujących przynajmniej poparcie ekonomicznych interesów ziemiaństwa.-

Te dwa przejawy nastrojów dominowały w sferach ziemiaskich i inteligencji polskiej,stojącej z zdala od cichej,codziennej politycznej i kulturalnej pracy.-

Wśród szarego tłumu sfery drobnorolniczej i rzemieślniczej i robotniczej - skutek polityki chrz.dem.rujnującej cały kraj ekonomicznie, a w stosunku do Polaków eksterminacyjnej,przejawiał się w zwiększonym nastroju opozycyjnym względem rządu.Chętnie dawano posłuch,tym partjom litewskim,które bezwzględnie krytykując i zwalczając rządy chrz.dem. obiecywały wrazie dojścia do władzy inną zaprowadzić politykę.Ogólne przesunięcie się na lewo wskutek wzrostu tej opozycyjności musiało oderwać część głosów polskiej ludności robotniczej i włościańskiej na rzecz socjalnych demokratów,a nawet komunistów, co dało się stwierdzić po miastach,a szczególnie w Kownie.

Część znowu uwierzyła w skuteczność zwycięstwa opozycyjnej partji litewskiej - ludowców i budując na ich rządach nadzieję lepszej przyszłości i dla elementu polskiego,oddała przy wyborach swoje głosy ludowcom /szczególniej w powiecie Jezioroskim i Trockim/.-

Nakoniec ciężki ogólnie stan ekonomiczny kraju i wciąż wzrastające bezrobocie sprowadziły emigrację do Francji w przeszłym roku,a do Brazylji w tym roku,dokąd z samego Kowna wyjechało przeszło 400 rodzin polskich.-

Wszystkie te czynniki i nastroje kazały oczekiwać znacznego nawet upadku głosów polskich,tembardziej, że i teraz nawołując do oddawania głosów na posłów Polaków nie można było żadnych obiecywać korzyści realnych,a tylko wzywać do walki dla idei,w imię obowiązku narodowego.-

Frakcja poselska z powodu swojej małej liczebności nie mogła utrzymywać stale w dostatecznej mierze kontaktu z wyborcami.Jedynie prasa ludowa,nasza "Chata Rodzinna" spełniała ten obowiązek i jak skutek pokazuje,spełniała nawet w znacznych rozmiarach,gdyż bądź co bądź Centralny Polski Komitet Wyborczy,działający tylko niespełna dwa miesiące przed wyborami głównie przy pomocy "Chaty Rodzinnej",rozpowszechnianej w tym

IV-W ŻYCIU POLSKIEJ I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Wyniki wyborów dla ludności polskiej i innych mniejszości narodowych.

Kilkoletnie rządy chrześcijańskiej demokracji nie kompromitowały się w stosunku do Polaków żadnemi represjami, nie tworzyły wśród społeczeństwa polskiego, które musiało [illegible] nastawić się na wyczekiwanie [illegible]. Z tej strony społeczeństwo polskie było wprost sterroryzowane. Obawa przed represjami politycznemi i ekonomicznemi doprowadzała do tego, że nawet osoby, których inteligencja [illegible] obawiały się jawnie występować w charakterze [illegible] zupełnie lokalnej członków komisji wyborczych, lub urzędowych komisyj wyborczych, nie mówiąc o wyborczych [illegible], już o robocie drugiej [illegible]. W skutek pozornej jałowości wysiłków i pracy [illegible] w Sejmie zrodziło się w pewnych [illegible] społeczeństwa polskiego zupełne zobojętnienie [illegible].

Nie [illegible] ostatnich trzech lat rządów blok chrz.dem. zlikwidował [illegible] ziemie polska, niszczył całe początkowe szkolnictwo polskie, wyrugował język polski z kościołów i sparaliżował działalność organizacyj kulturalno-oświatowych. Polityka protestu w Sejmie na nawet przeniesienie skarg na forum międzynarodowe narazie konkretnych rezultatów nie dała, a [illegible] to skłaniało pewną część społeczeństwa [illegible] do zaniechania bezcelowej, zdawało się walki przez przedstawicieli w Sejmie, a szukania pomocy wśród partyj litewskich - narodowców Smetony lub [illegible] /[illegible] Zubow/, obiecujących przywrócenie pomyślnej [illegible] ekonomicznych interesów ziemiaństwa.

Te dwa przejawy nastrojów dominowały w sferach ziemiańskich i inteligencji polskiej, stojącej z dala od codziennej politycznej i kulturalnej pracy.

Wśród szarego tłumu sfery drobnorolniczej i rzemieślniczej i robotniczej - skutek polityki chrz.dem. rujnującej cały kraj ekonomicznie, a w stosunku do Polaków skrajnie narodowej, przejawiał się w zwiększonym nastroju opozycyjnym względem rządu. Chętnie dawano posłuch tym partjom litewskim, które bezwzględnie krytykując i zwalczając rządy chrz.dem. obiecywały w razie dojścia do władzy inną zaprowadzić politykę. Ogólne przesunięcie się na lewo w skutek wzrostu tej opozycyjności musiało odebrać część głosów polskiej ludności robotniczej i włościańskiej na rzecz socjalnych demokratów, a nawet komunistów, co dało się stwierdzić po miastach, a szczególnie w Kownie. Część znowu uwierzyła w skuteczność zwycięstwa opozycyjnej partji litewskiej - ludowców i budując na tem swoje nadzieje lepszej przyszłości i dla elementu polskiego - oddawała w wyborach swoje głosy ludowcom /szczególnie w pow. [illegible] Trockim/.

Wreszcie ciężki ogólnie stan ekonomiczny kraju i wciąż wzrastające bezrobocie sprowadziły emigrację do Francji [illegible] roku, a do Brazylji w tym roku, dokąd z samego Kowna przeszło 400 rodzin polskich.

Wszystkie te czynniki i przyczyny kazały oczekiwać znacznego spadku głosów polskich [illegible], że i [illegible] z oddawania głosów na posłów Polaków nie można żadnych oczekiwać korzyści realnych, a tylko wzywać do walki dla idei w imię obowiązku narodowego.

Frakcja poselska z powodu swojej małej liczebności nie mogła utrzymywać stale w dostatecznej mierze kontaktu z wyborcami. Jedynie prasa ludowa, nasza "Chata Rodzinna" spełniała ten obowiązek i jak skutek pokazuje, spełniała nawet w znacznych rozmiarach, gdyż bądź co bądź Centralny Polski Komitet Wyborczy, działając tylko niespełna dwa miesiące przed wyborami, głównie przy pomocy "Chaty Rodzinnej" rozpowszechnianej w tym

okresie czasu w 20 tysiącach egzemplarzy,zdołał utrzymać karność i spoistość większości społeczeństwa polskiego i utrzymać zasadę bezwzględnej solidarności całego społeczeństwa polskiego bez różnicy stanów i klas,przy głosowaniu na listy polskie,przez Centralny Polski Komitet Wyborczy wystawione lub przez tenże Komitet aprobowane.-

Wykazała się przytem przewaga społeczeństwa polskiego nad społeczeństwem żydowskiem,niemieckiem,i rosyjskiem.Nastroje wskazane wyżej działały i wśród tamtych społeczeństw tak samo, jak w polskiem i chociaż wszystkie tamte mniejszości narodowe posiadają stałe swe polityczne organizacje,a zatem i większa możność utrzymywania stałego kontaktu,jednak w chwili przedwyborczej doprowadziły do niedającego się usunąć rozłamu wśródź Żydów i wśród Rosjan i do zupełnej dezorganizacji Niemców /nie mówimy tu o Kłajpedzianach,którzy nie występują jako grupa narodowościowa,lecz jako terytorjalne ugrupowanie./.-

Przystępując do pracy przedwyborczej Centralny Polski Komitet Wyborczy zdawał sobie sprawę z następujących nastrojów w społeczeństwie polskiem i liczył się z nieuniknionym wskutek tego upadkiem głosów polskich,szczególnie w okręgach zachodnich i w Kownie,miał jednak przeświadczenie najzupełniej uzasadnione bo oparte na statystyce przyszłych wyborów i jak pokazał skutek najzupełniej słuszne,że o ile Polacy utrzymają zasadę solidarności w każdym razie swoimi wyłącznie głosami bez bloków,będą mogli zdobyć trzy mandaty poselskie.-

Zblokowanie się z innemi mniejszościami narodowemi - Niemcami i Żydami - mogło dać Polakom w najlepszym razie jeszcze dwa mandaty,co wobec rozbicia się Żydów na dwie zwalczające się partje nie było nawet bezwzględnie pewnem.-

Natomiast rozbicie się na partje i wzajemne zwalczanie się wśród Żydów groziły żydowskiemu społeczeństwu,że o ile nie połączą się w bloku z Polakami mogą stracić wszystkie mandaty. I Niemcy bez bloku, zarówno jak i Rosjanie absolutnie przeprowadzić posła nie mogą.-

Przy zawiązywaniu więc bloków Centralny Komitet Wyborczy musiał rozważać i kierować się względami nietylko bezpośredniej korzyści zdobycia paru mandatów dla siebie, ale i względem na utrzymanie zasady solidarności wszystkich mniejszości narodowych utrzymania tego wspólnego frontu mniejszościowe,który mógł nadać pewną wagę naszemu przedstawicielstwu w przyszłym Sejmie.-

Rezultat wyborów wykazał, że przewidywania Centralnego Polskiego Komitetu Wyborczego były słuszne.Polacy zdobyli 4 mandaty,z tych 3 swoimi głosami,a czwarty dzięki blokowi,Żydzi - 3 i Niemcy - 1,wszystkie 4 tylko przy pomocy głosów polskich.-

Mniejszości narodowe wchodzą do nowego Sejmu z 8 posłami/nie licząc Kłajpedzian/,zatem w porównaniu do uprzedniego Sejmu ze stratą 6 mandatów /4 żydowskie, 1 - niemiecki i 1 - rosyjski/,spowodowaną rozbiciem się na partje Żydów i Rosjan i spadkiem ilości głosów,ale ukształtowanie się innych partyj litewskich pozwala temu zmniejszonemu przedstawicielstwu mniejszości narodowych zaważyć na szali wypadków, bardziej niż przedtem.-

W cyfrach ogólnych wyniki głosowania wykazują,że blok mniejszości narodowych wskutek spadku ilości głosów poniósł następującą stratę: Polacy zdobyli przeszło 56 tysięcy głosów, czyli w porównaniu do przeszłych wyborów stracili 11% głosów, Żydzi idący w bloku mniejszościowym - 46 tysięcy ze stratą 28%, Niemcy 10 tysięcy ze stratą 50% i rosjanie - 100% straty.-

W stosunku do ogólnej ilości zdobytych głosów i metra wyborczego dla całego państwa,Polacy powinni byli zdobyć 5 mandatów,Żydzi - 4,Niemcy 1, czyli blok mniejszości 10 mandatów. Pozatem Żydzi nie idący w bloku zdobyli głosów dostatecznie na jeden mandat,którego nie dostali.

Że Polacy tych dwuch mandatów nie zdobyli wynika z nieszczęśliwych konjunktur.W Poniewieskim Okręgu zabrakło Polakom tylko 400 głosów dla osiągnięcia piątego mandatu poselskiego, którym miał zostać socjalista Włodzimierz Snarski,w Kowieńskim zabrakło 800 by przeprowadzić czwartego Żyda.Do tej dotkliwej dla Polaków straty poniewieskiej przyczyniła się niemało gadzinowa lista polska, wystawiona przez litewską chrz.-dem.,

[illegible] ze względu na 20 tysięcy [illegible] utrzymać [illegible]
[illegible] społeczeństwa [illegible] polskiego i utrzymać zwar-
[illegible] jedności społeczeństwa polskiego [illegible]
[illegible] stanów i klas, przy głosowaniu na listy polskie, przez Ce-
ntralny Polski Komitet Wyborczy [illegible] przedstawione kon-
[illegible] aprobowane.--

W [illegible] społeczeństwa polskiego [illegible] nad [illegible] i rosyjskimi [illegible] wskazano wyżej [illegible] mniejszości narodowe [illegible] mniejszości [illegible] przedtym [illegible] wśród Żydów i [illegible] do zupełnej dezorganizacji [illegible] Niemców /nie mówiąc [illegible] jako grupa narodowo[illegible] [illegible] zorganizowanie.--

Przystępując do pracy przedwyborczej Centralny Polski Komitet Wyborczy zdawał sobie sprawę z nastrojów [illegible] w społeczeństwie polskiem i liczył się z [illegible] wskutek tego upadkiem głosów polskich, szczególnie w okręgach zachodnich i w Kownie, miał jednak przeświadczenie najzupełniej uzasadnione, bo oparte na statystyce przeszłych wyborów i jak pokazał skutek najzupełniej słuszne, że o ile Polacy utrzymają zasadę solidarności w każdym razie swoimi wyłącznie głosami bez bloków, będą mogli zdobyć trzy mandaty poselskie.--

Zblokowanie się z innemi mniejszościami narodowemi Niemcami i Żydami - mogło dać Polakom w najlepszym razie jeszcze dwa mandaty, co wobec rozbicia się Żydów na dwie zwalczające się partje nie było nawet bezwzględnie pewnem.--

Natomiast rozbicie się na partje i wzajemne zwalczanie się wśród Żydów groziły żydowskiemu społeczeństwu, że o ile nie połączą się w bloku z Polakami mogą stracić wszystkie mandaty. I Niemcy bez bloku, zarówno jak i Rosjanie absolutnie przeprowadzić posła nie mogą.--

Przy zawiązywaniu więc bloków Centralny Komitet Wyborczy musiał rozważać i kierować się względami nietylko bezpośredniej korzyści zdobycia paru mandatów dla siebie, ale i względem na utrzymanie zasady solidarności wszystkich mniejszości narodowych utrzymania tego wspólnego frontu mniejszościowego, który mógł nadać pewną wagę naszemu przedstawicielstwu w przyszłym Sejmie.--

Rezultat wyborów wykazał, że przewidywania Centralnego Polskiego Komitetu Wyborczego były słuszne. Polacy zdobyli 4 mandaty [illegible] 3 swoimi głosami a czwarty dzięki blokowi, Żydzi - 3 i Niemcy - 1, wszystkie 4 tylko przy pomocy głosów polskich.--

Mniejszości narodowe wchodzą do nowego Sejmu z 8 posłami /nie licząc Kłajpedzian/, zatem w porównaniu do uprzedniego Sejmu ze stratą 3 mandatów /2 żydowskie, 1 - niemiecki i 1 - rosyjski/, spowodowaną rozbiciem się na partje Żydów i Rosjan i spadkiem ilości głosów, ale [illegible] się innych partyj [illegible] mniejszości [illegible] narodowych [illegible] na [illegible] wyborców, bardziej niż przedtem [illegible]

W cyfrach ogólnych wyniki głosowania wykazują, że blok mniejszości narodowych wobec spadku ilości głosów poniósł następujące straty: Polacy zdobyli przeszło 35 tysięcy głosów, czyli w porównaniu do przeszłych wyborów stracili 11% głosów, Żydzi idący w bloku mniejszościowym - 46 tysięcy ze stratą 26%, Niemcy 10 tysięcy ze stratą 50% i Rosjanie - 100% straty.--

W stosunku do ogólnej ilości zdobytych głosów i metra wyborczego dla całego państwa, Polacy powinni byli zdobyć 3 mandaty, Żydzi - 4, Niemcy 1, czyli blok mniejszości 8 mandatów. Pozatem Żydzi nie idący w bloku zdobyli głosów dostatecznie na jeden mandat, którego nie dostali.

Że Polacy tych dwuch mandatów nie zdobyli wynika z nieszczęśliwych konjunktur. W Poniewieskim okręgu zabrakło Polakom tylko 400 głosów dla osiągnięcia piątego mandatu poselskiego, którym miał zostać socjalista Włodzimierz Samarski, w Kowieńskim zabrakło 800 by przeprowadzić czwartego Żyda. Do tej dotkliwej dla Polaków straty poniewieskiej przyczyniła się niemało zgłoszona lista polska, wysunięta oprócz litewsko-chrz.-dem.

oderwała nam dwieście kilkadziesiat głosów,któremi wsparła tyc co nas prześcignęli;pozatem niemała ilość głosów ukradło Polakom powstrzymanie się od głosowania pewnej ilości wyborców może wskutek rzuconej w ostatniej chwili prowokacyjnej odezwy ze sfałszowanym podpisem Centralnego Polskiego Komitetu Wyborczego o skasowaniu przez władzę polskich list.-

Wogóle metody walki stosowane przez Litwinów względem mniejszości - prowokacyjne odezwy,gadzinowe listy,fałszerstwa, zorganizowanie zbrojnej bandy,uniemożliwiającej zebrania przed wyborcze w najbardziej ważnym dla Polaków pasie pogranicznym,a z drugiej strony prowadzona przez też litewskie stronnictwa agitacja wyłacznie w jezyku polskim,z zebraniami,na których przemawiano po polsku i obiecywano uwzględnienie potrzeby ludności polskiej,nie dało ludności tej zdobyć tyle,ile się spodziewała w okręgu Uciańskim,który jednak dał przyrost głosów polskich przeszło 12%,ale niedostateczny na zdobycie mandatu w tym okręgu.

W ostatecznym rezultacie,chociaż zdobyliśmy mniej niż mieliśmyprawo i podstawy oczekiwać,musimyjednak uważać,że kampanja wyborcza wypadła dla ludności polskiej pomyślnie.-

Pomimo oczekiwanego i zupełnie uzasadnionego spadku ilości głosów polskich utrzymali Polacy swój stan posiadania, swoje 4 mandaty,jakościowo lepiej niż uprzednio obsadzone;przez wprowadzenie przedstawicieli innych mniejszości narodowych polskiemi głosami utrzymali Polacy front mniejszościowy i zapewnili przedstawicielstwu polskiemu w nim rolę przodujaca i kierowniczą.-

x x

x

Dla charakterystyki wyborów zanotujemy tu jeszcze parę szczegółów podanych przez"Chatę Rodzinna"z dnia 23 maja.W sprawozdaniu Centralnego Komitetu Wyborczego między innemi czytamy:

O przebiegu akcji przedwyborczej mamy pokrótce do zanotowania,że uniemożliwienie urzadzania zebrań przedwyborczych przez zorganizowanie zbrojnej bandy pogromowców,którzy nie dopuścili do zagajenia zebrań w Muśnikach i Giełwanach,a w Giełwanach nawet urządzili całodzienny pogrom,bardzo utrudniło robotę.Wielu zostało nieuświadomionych i uległo agitacji innych partyj litewskich,występujacych na zebraniach po polsku i obiecujacych opiekę nad ludnościa polska;inni zastraszeni powstrzymali się wogóle od głosowania.To w wielu miejscowościach wpłynęło na zmniejszenie się ilości głosów polskich.-

Podziałała też prowokacyjna odezwa wydana pierwszego dnia wyborów i szeroko rozpowszechniona w Kownie,w gminach bliższych a także w Kiejdanach,Wiłkomierzu,Jeziorosach,Poniewieżu i Szawlach i w wielu innych miejscach.Odezwa ze sfałszowanym podpisem Centralnego Polskiego Komitetu Wyborczego wskazywała na rzekomo uczyniony nam gwałt przez skasowanie list polskich i nawoływała do powstrzymania sie od głosowania.-

Gadzinowe listy, chociaż wogóle powodzenia nie miały, jednak w sumie ogólnej ukradły nam przeszło tysiac głosów.Silna agitacja socjalnych demokratów w łączności z ciężkiem położeniem robotnika pozbawionego zarobku musiała też swoje zrobić.Jaskrawe nadużycia w czasie samego podawania głosów działy się tylko w jednym cyrkule gminy Zosielskiej w Poporciach i w jednym cyrkule Janowskim.-

Pomimo strat ilość głosów polskich w całym kraju jest taka,że gdyby nie niefortunny dla nas podział na okręgi sami zdobylibyśmy pięć mandatów,a obecnie na każdego naszego posła wypada nie mniej 14 tysięcy głosów.-

W Poniewieskim okręgu,gdyby owe pareset głosów,które padły na gadzinową listę p.Sakalauskasa,nie zdradziły,przewagę mielibyśmy i przeszedłby na posła kandydat polskiej listy robotniczej p.Włodzimierz Snarski.-

x
x x

Personalnie skład posłów mniejszości narodowych przedstawia się następująco:

Polacy - 4 posłów:

1.Bucewicz Jan, 43 lat,adwokat przys.-
2.Budzyński Wiktor,38 lat,rolnik.-
3.Giżyński Tomasz,42 lat,felczer.-
4.Lutyk Bolesław,inżynier,42 lat.-

Żydzi - 3 posłów:

1.Finkelsztejn Ozer,62 lat,adwokat przys.-
2.Garfunkel Leon, 30 l.,adwokat.-
3.Robinzon Jakób,37 l.,adwokat.-

Niemcy - 1 posła:

1.Kinder Rudolf - 44 l.,poseł do Sejmu.-

Niemcy kłajpedzcy - 5 posłów:

1.Grabow Robert,40 lat,burmistrz kłajpedzki.-
2.Jagsztajd Maks,40 lat,nauczyciel.-
3.Milbrecht August,61 l.rolnik.-
4.Szujszel Johan,59 lat,rolnik.-
5.Waszkies Georg,50 lat,rolnik.-

P o l s c y p o s ł o w i e d o III z w y c z a j n e g o S e j m u L i t e w s k i e g o .-

W wyborach 8 i 9 maja Polacy utrzymali dotychczasowy swój stan posiadania i zdobyli 4 mandaty.Zostali wybrani w II Okręgu Kowieńskim:panowie Bolesław Lutyk i Tomasz Giżyński;

w III Okręgu Kiejdańsko-Rosieńskim: p.Jan Bucewicz.-

w VI Okręgu Wiłkomiersko-Uciańsko-Jezioroskim:p.Wiktor Budzyński.-

Krótka charakterystyka posłów.-

J a n B u c e w i c z .-

Urodz.13 października 1883 r. w maj.Judranach na Żmudzi.Po ukończeniu gimnazjum w Libawie w roku 1910 wstąpił na uniwersytet w Petersburgu,gdzie skończył wydział prawny.Od 1906 r. pracował w adwokaturze w Petersburgu,przyczem w 1912 r.został zaliczony w poczet adwokatów przysięgłych.-

Od 1921 r.do dziś dnia zamieszkuje w majątku własn na Żmudzi,prowadząc gospodarkę rolną,a jednocześnie oddaje się pracy adwokackiej.-

W i k t o r B u d z y ń s k i .-

Urodz.7 marca 1888 r.w maj.Eustachowie,pow.Wyłkowyszkowskiego.Początek nauki gimnazjalnej pobierał w Marjampolu, ukończył zaś gimnazjum w Aleksandrowskie w Rydze w r.1907.Studja uniwersyteckie odbywał w Krakowie na Wszechnicy Jagiellońskiej,gdzie też w r.1911 ukończył Studjum Rolnicze.Po ukończeniu studjów odbyła roczną praktykę rolniczą w jednym ze wzorowych gospodarstw b.Księstwa Poznańskiego,zaznajamiając się z wysoko postawionem rolnictwem tamecznem oraz biorąc udział w

polskich organizacjach społecznych i zrzeszeniach ekonomicznych którym zabór pruski,jak wiadomo zawdzięczał swą siłę i dobrobyt.
W 1912 r.ojciec przekazuje mu gospodarstwo w m.Eustachowie.Odtąd pracuje na roli,biorąc jednocześnie czynny udział w miejscowych organizacjach społecznych.Podczas wojny wstępuje do Centralnego Komitetu Obywatelskiego Królewstwa Polskiego,opiekującego się wychodźcami polskimi w Rosji.Z chwila powrotu do kraju zabiera się do odbudowy swego zniszczonego gospodarstwa, nie porzucając jednocześnie ani na chwilę pracy na polu społecznem.W roku 1923 został wybrany z okręgu Kowieńskiego na posła do II Sejmu.-

T o m a s z G i ż y ń s k i .-

Urodz.1884 r. w pow.Poniewieskim,pracował przy rodzinie na roli aż do roku 1905,gdy został powołany na służbę wojskową,podczas odbywania której miał sposobność wykształcenia się w zawodzie felczera medycyny.Po złożeniu egzaminu w szkole felczerskiej w Jekaterynosławiu w 1909 r. został felczerem w Dnieprowskiej fabryce,gdzie też pozostawał do 1920 r.W r.1918 składa egzamina z 6 klas gimnazjum,mając zamiar kontynuowania średniego i wyższego wykształcenia,czemu jednak na przeszkodzie stanęła zawierucha bolszewicka.Jednocześnie oddaje się pracy społecznej,biorąc udział w licznych organizacjach robotniczych,jak Kasie Chorych,Kasie Oszczędnościowej,pozatem Związku Inwalidów, Rz.-Kat.T-wie Dobroczynności,jako 7-letni wiceprezes Kooperatywy Dnieprowskiej fabryki,liczącej 12 tysięcy członków i in.-
W r.1920 po powrocie do kraju pracuje w zawodzie lekarskim,ostatnio obsługując robotników w dwóch największych fabrykach kowieńskich "Nemunas" i "Br.Tilmans".-

B o l e s ł a w L u t y k .-

Urodz.1884 r.w maj.Zopranach,pow.Szawelskiego.Do gimnazjum uczęszczał kolejno w Szawlach,Moskwie i Omsku.W r.1903 wstąpił do uniwersytetu warszawskiego na wydział fizyko-matematyczny,ledz wkrótce został wydalony na przeciąg jednego roku za wzięcie udziału w manifestacji studentów przeciwko złożeniu przez rektora Ziłowa w imieniu młodzieży uniwersytetu warszawskiego wieńca na grób znanego rusyfikatora Puchtina.Po roku ponownie wstąpił do tejże uczelni,lecz w r-1905 za podpisanie deklaracji z żądaniem wprowadzenia wykładów na uniwersytecie warszawskim oraz politechnice wyłącznie w języku polskim został powtórnie z uniwersytetu usunięty bez prawa uczęszczania do jakiegobądź wyższego zakładu naukowego w Rosji.Wówczas wstąpił za kordonem na politechnikę we Lwowie,którą też ukończył w r-1911.-
Po ukończeniu studjów w r.1915 pracował jako inżynier w hutach w gubernji Charkowskiej,pozatem,jako założyciel-współwłaściciel oraz dyrektor fabryk wyrobów metalowych "Podkowa" i odlewów żelaznych "Syrena".
W r.1919 powrócił do kraju,gdzie objął po śmierci ojca gospodarstwo.-
Przez cały czas oddaje się pracy na niwie społecznej. W r.1920 na źjeździe ziemian w Kownie występuje z projektem założenia Związku Producentów Rolnych,którego prezesem zostaje obrany.Na tem stanowisku pozostaje do r.1923 gdy zostaje wybrany na posła do II Sejmu.-
W roku 1924 zostaje obrany do Rady Miejskiej m.Kowna następnie zaś na członka Zarządu Miasta,który to urząd piastuje do chwili obecnej.-

polskich organizacjach społecznych i oświatowych, [illegible] którym zaś [illegible] pruski, jak wiadomo [illegible] się do [illegible]
W 1912 r. ojciec przekazuje mu gospodarstwo [illegible]. Odtąd pracuje na roli, biorąc jednocześnie czynny udział w [illegible] organizacjach spółdzielczych. Podczas wojny [illegible] do Centralnego Komitetu Obywatelskiego Królestwa Polskiego, [illegible] którego się wywiązał [illegible] polskimi w Rosji. Z chwilą powrotu do kraju zabiera się do odbudowy swego zniszczonego gospodarstwa, nie porzucając jednocześnie ani na chwilę pracy na polu społecznem. W roku 1923 został wybrany z okręgu Kowieńskiego na posła [illegible] II Sejmu.-

T o m a s z   G i ż y ń s k i .-

Urodz. 1884 r. w pow. Poniewieskim, pracował przy rodzicach na roli aż do roku 1905, gdy został powołany na służbę wojskową, podczas odbywania której miał sposobność wykształcenia się w zawodzie felczera medycznego. Po złożeniu egzaminu w szkole felczerskiej w [illegible] w 1909 r. [illegible] felczerem w [illegible] fabryce, [illegible] też pozostaje [illegible] 1920 r. W r. 1918 [illegible] egzamin z 6 klas gimnazjum [illegible] kontynuować [illegible] wyższego wykształcenia, czemu na przeszkodzie stanęła zawierucha bolszewicka. Jednocześnie oddaje się pracy społecznej, biorąc udział w licznych organizacjach robotniczych, [illegible] Kasie Chorych, [illegible] Oszczędnościowej, [illegible] Związku Inwalidów [illegible] Towarzystwa Dobroczynności, jako [illegible] fabryki, liczącej 12 [illegible] członków i [illegible] W r. 1920 po powrocie do kraju pracuje w zawodzie [illegible], ostatnio obsługując robotników [illegible] największych fabrykach kowieńskich "Nemunas" i "Br. Tilmans".-

B o l e s ł a w   L u t y k .-

Urodz. 1884 r. w maj. Żeprańcach, pow. Szawelskiego. Do gimnazjum uczęszczał kolejno w Szawlach, Moskwie i Omsku. W r. 1903 wstąpił do uniwersytetu warszawskiego na wydział fizyko-matematyczny, lecz wkrótce został wydalony na przeciąg jednego roku za udział w manifestacji studentów przeciwko [illegible] rektora [illegible] młodzieży uniwersyteckiej [illegible] powtórnie wstąpił do tejże uczelni, lecz w r. 1905 za podpisanie deklaracji z żądaniem wprowadzenia wykładów na uniwersytecie warszawskim oraz politechnice wyłącznie w języku polskim został powtórnie z uniwersytetu usunięty bez prawa [illegible] politechnikę we Lwowie, którą też ukończył w r. 1911. [illegible] w r. 1915 [illegible] fabryk [illegible] powrócił do kraju, gdzie objął po śmierci ojca gospodarstwo. [illegible] oddaje się pracy na niwie społecznej. [illegible] w Kownie [illegible] założenia Związku Producentów Rolnych, którego prezesem został wybrany. Na tem stanowisku pozostaje do r. 1923, gdy został wybrany na posła do II Sejmu.-
W roku 1934 został wybrany do Rady Miejskiej m. Kowna, następnie zaś na członka Zarządu Miasta, który to urząd [illegible] do chwili obecnej.-

Warunki polskie poparcia przyszłej większości sejmowej.-

W związku z układami, jakie obecnie toczą się między poszczególnemi stronnictwami w sprawie utworzenia przyszłej większości sejmowej, współpracownik "Dnia Kowieńskiego" zwrócił się do posła Frakcji Polskiej p.B.Lutyka w sprawie ewentualnego przystąpienia jej do przyszłej większości parlamentarnej. Na powyższe zapytanie p.Lutyk uprzejmie udzielił następujących informacyj:

Gdy się okazało po wyborach, że ludowcy, jako najliczniejsza frakcja w nowym Sejmie, powezmą inicjatywę w tworzeniu nowego rządu, rozpoczęły się wstępne układy, w których też wzięły udział frakcje mniejszości narodowych. Przedstawiciel Centralnego Komitetu Związku Ludowego zwrócił się między innemi również do mnie, jako przedstawiciela Polskiej Frakcji Sejmowej z zapytaniem w sprawie stanowiska naszego w stosunku do przyszłego rządu. Wówczas natychmiast zostało zwołane posiedzenie naszej Frakcji, na którem zostały ustalone nasze postulaty. Najgłówniejsze z nich są następujące: Żądamy:

autonomji kulturalnej dla mniejszości polskiej;

niestosowania cyfrowych danych spisu ludności do szkolnictwa, spraw językowych w kościele i w innych wypadkach;

natychmiastowego zwolnienia wszystkich wydalonych w drodze administracyjnej, w pierwszym rzędzie zaś księży Bronisława Lausa i Polikarpa Maciejowskiego;

zniesienia stanu wojennego;

niewydalania urzędników ze służby państwowej z powodu uczęszczania dzieci ich do szkół polskich;

przywrócenia stanu szkolnictwa polskiego z r.1924 i otwierania szkół polskich odpowiednio do ilości Polaków w danej miejscowości;

dopuszczenia swobodnego otwierania szkół prywatnych

asygnowania odpowiednich sum na szkolnictwo polskie stosownie do ilości uczęszczających do szkół polskich dzieci, zgodnie z deklaracją rodziców o ich narodowości;

niezwłocznej zgody na otwarcie prywatnego seminarjum nauczycielskiego polskiego;

zniesienia cenzusu nauczycielskiego względem nauczycieli Polaków odpowiednio do cenzusu posiadanego przez nauczycieli Litwinów;

dopuszczenia używania w szkołach polskich podręczników polskich, drukowanych gdziebądź zagranicą /podlegających w Litwie cenzurze ogólnej/;

nie rujnowania, lecz uporządkowania gospodarstw rolnych;

przeprowadzenia reformy rolnej bez różnicy narodowości i w takich rozmiarach w jakich faktycznie jest niezbędną i możliwą ekonomicznie;

sprawiedliwego nadziału ziemia Polaków;

przejrzenia spraw nieprawnie skonfiskowanych dóbr na zasadzie punktu "e" prawa o reformie rolnej i niestosowania nadal dowolnej konfiskaty w onych wypadkach bez wyroku sądowego;-

ulżenia ciężarów podatkowych oraz największych oszczędności w budżecie;

amnestji dla więźniów politycznych i t.d. i t.d.

Pozatem w sprawach ogólno-religijnych pozostawiamy sobie wolną rękę nie wiążąc siebie żadnemi żądaniami, ani zobowiązaniami. Wreszcie żądamy udziału posłów polskich w komisjach sejmowych oraz jednego miejsca dla mniejszości narodowych w Prezydjum Sejmu. Oprócz tego, uważając, iż walka o nasze prawa może być bardzo skuteczna, gdy idziemy do niej wspólnym frontem mniejszościowym, zaprosiliśmy na naradę przedstawicieli wszystkich mniejszości /t.j. trzech Żydów i Niemca/ nie wyłączając posłów niemieckich z Kłajpedy. Pokazało się, że główne żądania mniejszości są dla nich wszystkich wspólne.-

---

W y w i a d "D n i a K o w i e ń s k i e g o" z p r z y w ó d - c ą ż y d o w s k i e j f r a k c j i s e j m o w e j p o s. J. R o b i n z o n e m.-

Współpracownik "Dnia Kowieńskiego" odbył następującą rozmowę z przedstawicielem żydowskiej frakcji sejmowej p.Robinzonem.-

Przyczyny zmniejszenia liczby mandatów żydowskich w obecnym Sejmie i co dał mniejszości żydowskiej blok z Polakami i Niemcami.-

W Sejmie poprzednim mieliśmy 7 posłów,obecnie mamy trzech.Siedmiu posłów było wówczas zadużo.Przy wyborach w r.1923 Polacy uzyskali ok.62 tys.głosów,Żydzi ok.63,czyli prawie tyle samo.Tymczasem,gdy Polacy mieli 4.ch posłów,nam przypadło siedmiu.Stało się to wówczas wskutek tego,iż otrzymaliśmy dwa mandaty w 2 okręgach na minimalnych resztkach.Teraz już tego szczęścia nie mieliśmy.-

Po drugie zmniejszenie ilości mandatów żydowskich wpłynęła lista Achdusa.Przeszkodziła ona nam otrzymać w Kownie 1 miejsce,jak również Polakom drugie miejsce w Poniewieżu.W połączeniu z Achdusem moglibyśmy mieć 4 posłów,Polacy - 5.-

Pozatem należy zwrócić uwagę na olbrzymi upadek głosów niemieckich,których liczba przy obecnych wyborach spadła o blisko 50%,co w bloku odegrało niemałą rolę.Np: w okręgu rosieńskim,gdzie liczba głosów w porównaniu do wyborów poprzednich spadła z 6 tys. na 1,800,straciliśmy przez to jednego posła.Wreście w okręgu kowieńskim tylko 70 głosów zabrakło nam dla uzyskania jednego mandatu,który przez to przypadł Polakom.Dużo głosów żydowskich otrzymali też socjal.demokraci,co jaskrawo ilustruje np: fakt,iż w m.Kownie,w takiej czysto żydowskiej dzielnicy,jak Stare Miasto,idą oni na drugiem miejscu.Socjaldemokraci zwabili głosy żydowskie,oświadczając,iż będą popierali żądania mniejszości narodowych oraz mając na swej liście dr.Epsztejna - Żyda.-

Należy podkreślić,iż ogólna ilość głosów żydowskich nie zmniejszyła się /47 tys.głosów padło na listę żydowską zj. dem. i 15 tys.na "Achdus"/ absenteizm był mniejszy,niż przy wyborach poprzednich.Jest to skutek rozłamu i odszczepienia się "Achdusa",który,obok wyżej przytoczonej kalkulacji arytmetycznej posiada też pewien moment psychologiczny.Lista nasza w połączeniu z Achdusem,uzyskałaby bezwątpienia mniej głosów aniżeli czysta.-

Co do bloku należy zaznaczyć,iż Polacy pomogli nam w trzech okręgach,gdzie oddali nam swe resztki,im niepotrzebne;my natomiast oddaliśmy Polakom swe głosy w dwóch okręgach - kowieńskim i rosieńskim.Innemi słowy - lojalnie dopomagaliśmy sobie nawzajem,była to "fair play".-

Wyniki wyborów dla mniejszości narodowych,należy przyznać okazały się naogół niepomyślne.Zginęło 15 tys.głosów żydowskich /skutek odszczepienia się "Achdusa"/ Polacy stracili 7 tys i Niemcy 9 tys.Ciekawe,iż Rosjanie obecnie zebrali ogółem zaledwie 7 tys.głosów./przy wyborach poprzednich 15,000./.-

Widoki na utworzenie nowego rządu.-

W obecnej chwili możliwą jest tylko jedna kombinacja: koalicja lewicy - b.opozycji przy poparciu całego frontu mniejszościowego.W sprawach natury społecznej ludowcom będzie niełatwo pogodzić się z socjaldemokratami.Sądzę jednak, iż w ogólnych kwestjach politycznych,porozumienie da się osiągnąć.Między innemi należy zauważyć,iż socjaldemokraci powzięli uchwałę,wyłączającą grupę p.Smetony z większości sejmowej;jednocześnie otrzymali oni zapewnienie ze strony ludowców na przyjęcie radykalnych ustaw w dziedzinie ochrony społecznej.-

Wywiad "Dnia Kowieńskiego" z przywódcą żydowskiej frakcji sejmowej posłem J. Robinsonem.-

Współpracownik "Dnia Kowieńskiego" odbył następującą rozmowę z przedstawicielem żydowskiej frakcji sejmowej p. Robinsonem:-

Przyczyny zmniejszenia liczby mandatów żydowskich w obecnym Sejmie i co dał mniejszości żydowskiej blok z Polakami i Niemcami.-

W Sejmie poprzednim mieliśmy 7 posłów, obecnie mamy trzech. Siódmiu posłów było wówczas za dużo. Przy wyborach w r.1923 Polacy uzyskali ok.62 tys. głosów, Żydzi ok.63, czyli prawie tyle samo. Tymczasem, gdy Polacy mieli 4-ch posłów, nam przypadło siedmiu. Stało się to wówczas wskutek tego, iż otrzymaliśmy dwa mandaty w 2 okręgach na minimalnych resztkach. Teraz już tego szczęścia nie mieliśmy.-

Po drugie, zmniejszenie ilości mandatów żydowskich wpłynęła lista Achdusu. Przeszkodziła ona nam otrzymać w Kownie i miejsce, jak również Polakom drugie miejsce w Poniewieżu. W porozumieniu z Achdusem moglibyśmy mieć 4 posłów, Polacy - 3.-

Poza tem należy zwrócić uwagę na olbrzymi upadek głosów niemieckich, których liczba przy obecnych wyborach spadła o blisko 50%, co w bloku odegrało niemałą rolę. Np. w okręgu rosieńskim, gdzie liczba głosów w porównaniu do wyborów poprzednich spadła z 6 tys. na 1.800, straciliśmy przez to jednego posła. Wreście w okręgu kowieńskim tylko 70 głosów zabrakło nam dla uzyskania jednego mandatu, który przez to przypadł Polakom. Dużo głosów żydowskich otrzymali też socjal.demokraci, co jaskrawo ilustruje fakt, iż w m.Kownie, w takiej czysto żydowskiej dzielnicy, jak Stare Miasto, szli oni na drugiem miejscu. Socjaldemokraci zwabili głosy żydowskie, oświadczając, iż będą popierali żądania mniejszości narodowych oraz mając na swej liście dr. Epszteina - Żyda.-

Należy podkreślić, iż ogólna ilość głosów żydowskich nie zmniejszyła się /47 tys. głosów padło na listę żydowską i przy tem ok. 15 tys. na "Achdus"/, absentejzm był mniejszy niż przy wyborach poprzednich. Jest to skutek rozłamu i odszczepienia się "Achdusa", który obok wyżej przytoczonej kalkulacji [illegible] posiada też pewien moment psychologiczny. Lista nasza w połączeniu z Achdusem uzyskałaby bezwątpienia mniej głosów aniżeli [illegible].-

Co do bloku należy zaznaczyć, iż Polacy pomogli nam w trzech okręgach, gdzie oddali nam swe resztki, im niepotrzebne; my natomiast oddaliśmy Polakom swe głosy w dwóch okręgach - kowieńskim i rosieńskim. Jednem słowem - lojalnie dotrzymaliśmy sobie nawzajem, była to "fair play".-

Wyniki wyborów dla mniejszości narodowych należy przyznać okazały się nader niepomyślne. Żydzi stracili 13 tys. głosów żydowskich /skutek odszczepienia się "Achdusa"/, Polacy stracili 7 tys. i Niemcy 3 tys. Ciekawe, iż Rosjanie obecnie zebrali ogółem zaledwie 7 tys. głosów /przy wyborach poprzednich 15.000/.-

Widoki na utworzenie nowego rządu.-

W obecnej chwili możliwa jest tylko jedna kombinacja: Koalicja Ludowcy - Ch.demokraci przy poparciu całego frontu mniejszościowego. W ważnych naturalnych sprawach społecznych ludowcom będzie niełatwo porozumieć się z socjaldemokratami. Sądzę jednak, iż w ogólnych kwestjach politycznych porozumienie da się osiągnąć. Między innemi [illegible] socjaldemokraci powzięli uchwałę, wyrażającą [illegible] Rosy z mniejszości sejmowej i jednoczesnie [illegible] za strony ludowców na przyjęcie radykalnej [illegible] ochrony społecznej.-

Z drugiej strony ludowcy przyjęli uchwałę nie formować rządu bez udziału w nim socjal,demokratów,Szersze koła socjalistyczne obecnie wywierają presję na centralny zarząd partji soc,dem,w kierunku przystąpienia do tworzenia rządu,Sądzę,iż w ostatniej chwili soc,dem, okażą zrozumienia dla powagi sytuacji i pójdą na kompromis,Gdyby jednak powyższą koalicja nie przyszła do skutku,to nowoobrany na pierwszem posiedzeniu Sejmu Prezydent będzie musiał misję utworzenia rządu polecić przewodniczącemu frakcji soc,dem O ile wreszcie i ta próba nie będzie miała powodzenia,to jako chwilowe wyjście z sytuacji,pozostanie powołanie gabinetu pracy,

Podstawy na jakich żydowska mniejszość narodowa przystąpiłaby do nowej większości parlamentarnej,-

Jesteśmy tego zdania,że istnieje pewne minimum żądań, które można wyłączyć za nawias,jako wspólne dla wszystkich mniejszości;oprócz tego są postulaty,specjalnie dotyczące każdej mniejszości,Będziemy popierali nietylko żądania mniejszości żydowskiej,lecz też i te wspólne wszystkim mniejszościom,Wyłączać jakiejbądź mniejszości z tego frontu niema racji i nowa większość rządząca powinna odnaleść wspólny język ze wszystkiemi mniejszościami,-Sądzę,że ogólne żądania będzie popierała również mniejszość polska i niemiecka,-

Co do nas będziemy dążyli do zlikwidowania tego,co pozostawiła nam w ciągu dwu lat polityka bloku chrz,dem,w dziedzinie społecznej i ekonomicznej,a więc przywrócenia Żyd,Rady Narod zmiany ustawy o świętach,reformy w zakresie szkolnictwa oraz wogóle prowadzenia całej polityki w duchu praw,zagwarantowanych nam w Konstytucji i Deklaracji w sprawie mniejszości,Wreszcie należy zaznaczyć,iż mniejszości poza interesami własnemi,tyczącemi ich specjalnie,mają również interesa ogólno-państwowe,polegające na przestrzeganiu porządku,prawa i sprawiedliwości,Dlatego też będą żądały one sanacji całego naszego aparatu administracyjnego,a między in,utworzenia sądów administracyjnych oraz rewizji reformy rolnej,-

Utworzenie organu doradczego przy Żydowskiej Frakcji Sejmowej,-

"Dzień Kowieński" N,120 z dn,5/VI,26 r,-

W tych dniach przy Żydowskiej Frakcji Sejmowej powstała specjalna rada,złożona z przedstawicieli organizacyj i grup,który stworzyły żydowski demokratyczny komitet wyborczy,- Rada ta została powołaną do życia z inicjatywy frakcji żydowskiej dla utrzymania łączności między posłami a wyborcami,-

W zakres kompetencji Rady wchodzi:1/przedkładanie Frakcji Żydowskiej projektów ustaw dla opracowania i wniesienia pod obrady Sejmu;2/wnoszenie takich projektów z własnej inicjatywy,3/wyrażanie opinji w kwestjach,będących w danej chwili przedmiotem obrad Sejmu,a dotyczących w ten lub inny sposób interesów ludności żydowskiej i t.d,

W posiedzeniach Rady bierze również udział z głosem doradczym cała frakcja żydowska;

W skład Rady dotychczas weszło:2 przedstawicieli organizacji sjonistycznej,2 - z grupy "mizrachi"/sjoniści-ortodoksi/, 2 - z "cejre cijon", 2 - z partji ludowej, 2 - ze związku rzemieślniczego, 2 - ze związku kupieckiego oraz 2 - z żydowskiego związku gospodarzy,-

Utworzenie Frakcji niemiecko-kłajpedzkiej,-Przystąpienie posłów kłajpedzkich do grupy mniejszości nar,

Jak się ostatecznie wyjaśniło,poseł niemiecki p,Kinder przyłączył się do 5 posłów niemieckich z Kłajpedy,którzy utworzyli frakcję niemiecko-kłajpedzką,Pozatem posłowie kłajpedzcy utrzymują kontakt z in,mniejszościami narodowemi tworząc z niemi jedną grupę mniejszościową,-

co po-

Kowi

kordó i.

odkładanie

wania i wniesio-

któw z własnej in

dacych w danej akw

tem lub inny

ziała z

X. K R O N I K A . a/Zagraniczna.-

W k o ł a c h d y p l o m a t y c z n y c h .- Dn.5 czerwca w dzień urodzin króla angielskiego członkowie ciała dyplomatycznego złożyli gratulacje konsulowi angielskiemu w Kownie p.Elphickowi.W imieniu Ministerstwa Spraw Zagranicznych winszował st.urzednik do spraw szczególnej wagi p.Bławieszczunas.-

x

Po parodniowym pobycie w Kownie udał sie z powrotem do Moskwy litewski poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny w ZSSR p. Bałtruszajtis.-

x

Poseł holenderski dla Litwy p.Rappard,rezydujacy w Kopenhadze,wyjechał na wakacje.Zastępuje go z tytułem chargé d'affaires sekretarz poselstwa p.L.S.van Hoorn. /Elta.8/VI./

K o n s u l a t l i t e w s k i w A r g e n t y n i e .- Według otrzymanych wiadomości konsulat litewski w Argentynie Buenos Aires /w Argentynie/ rozpoczał swa działalność./Elta,3/VI/.-

b/Kronika polityczna.-

P r e z y d j u m n o w e g o S e j m u .- Dnia 2 czerwca na pierwszym posiedzeniu Sejmu nowe Prezydjum ukonstytuowało się w sposób nastepujacy:

Marszałkiem obrany kandydat lewicy,ludowiec Dr.Jan Staugajtis.-
I Wicemarszałkiem,socjalista inż.S.Kajrys.-
II wicemarszałkiem,chrz.dem. ks.J.Steponawiczius.-
I Sekretarzem,kandydat mniejszości,Niemiec R.Kinder.-

N o w y P r e z y d e n t R e p u b l i k i .- Dnia 7 czerwca na posiedzeniu uroczystem Sejmu P r e z y d e n t e m R e p u b l i k i obrany został kandydat lewicy głosami liaudininków,socjaldemokratów;mniejszości - l u d o w i e c KAZIMIERZ GRINIUS.-

N o w y P r e z e s M i n i s t r ó w .- Dnia 11.VI. po południu został utworzony gabinet,na czele którego stanał leader ludowców Sleżewiczius,obejmujac jednocześnie tekę ministerstwa spraw zagranicznych.-

U c h w a ł a k o n f e r e n c j i s o c j a l i s t y c z n e j z p o w o d u w z i ę c i a p r z e z s o c j a l i s t ó w u d z i a ł u w r z ą d z i e .- Z powodu wzięcia partji socjalnodemokratycznej Litwy udziału w rzadzie konferencja partyjne w dniach ostatnich powzięła nastepujaca rezolucję:

1.Współpraca z burżuazyjno-demokratycznemi grupa w Sejmie i w rzadzie powinna być oparta na odpowiedniej umowie;

2.W umowie powinno być wyraźnie wskazane,zarówno o konieczności likwidacji starego ustroju,jak i o demokratycznych reformach, Powinno być otrzymane w najkrótszym czasie oświadczenie grup koalicyjnych o zamiarze wprowadzenia w życie,ustanowionego przez konferencję minimum socjalnego ubezpieczenia robotników,powinny być desygnowane niezbędne sumy do walki z bezrobociem i w drodze prawodawczej powinne być przeprowadzone rewizje w zwykłych kulturalnych warunkach pracy dla robotników.

3.Sciśle powinien być określony termin wypełniania umowy. Projekt umowy został już zatwierdzony przez partję i Centralny Komitet S.D.otrzymał pełnomocnictwo na prawo odwołania z Gabinetu członków partji wrazie jeśli umowa nie bedzie wykonana lub jeśliby nastapi ociaganie się wprowadzenia jej w życie.-

W y c i e c z k a l i t e w s k a d o S z w e c j i.-Dnia 6 b.m. udała sie do Szwecji wycieczka członków t-wa litewsko-szwedzkiego,zaproszona przez szwedzko-litewskie t-wo w Stokholmie.W skład wycieczki wchodza:pp.dr.Ambrozajtisówna,doc.B.Sroga,docent P.Szalczus,M.Iczas,agr.P.Kregżde,P.Warjakols,Staszys,Mikszys,Jamułajtis, i Adamonis.Wycieczkowiecze dnia 9 czerwca wypłyneli z Rygi i 10 b.m. maja być w Stokholmie.W Szwecji zabawia oni 11 dni,bedac gośćmi t-wa szwedzko-litewskiego.- /Dzień Kow.9/VI./

W i z y t a p r o f e s o r ó w f i n l a n d z k i c h .- Dnia 3I maja przybyło do Litwy 9 profesorów finladzkich.Na spotkanie ich w specjalnym wagonie udał się do Janiszek przedstawiciel senatu Uniwersytetu Litewskiego prof.Ign.Joninas.Jednocześnie wracała z Dorpatu wycieczka studentów litewskich,która już w drodze powitała gości.Porf.Joninas urządził dla gości przyjęcie w wagonie.-Na dworcu kowieńskim ozdobionym litewskiemi i finlandzkiemi flagami,goście zostali spotkani przez profesorów Uniwersytetu,licznie zgromadzona młodzież akademicka oraz społeczeństwo kowieńskie.Mowę powitalną wygłosił rektor Uniwersytetu prof.Awiżonis,odpowiedziałn mu po litewsku prof.Niemi.Wieczorem Uniwersytet wydał na część przybyłych w sali Klubu Litewskiego obiad,w czasie którego wygłoszono wiele serdecznych przemówień.-/Elta,3/VI/.-

c/Kronika gospodarcza.-

K o n j u n k t u r y n a r y n k a c h d r z e w n y c h .- Na wszechświatowych rynkach drzewnych wytworzyły się wbieżącym roku dość pomyślne konjunktury na eksport drzewa.Wszelkie dane wskazują na to,że wątpliwem jest,by w najbliższym czasie ceny na drzewo spadły.Należy zaznaczyć,że od początku bieżącego roku Finlandja zdążyła sprzedać na rynkach światowych 450.000 standartów lasu,Szwecja koło 300.000 i Rosja koło 100.000.Ani w pierwszym kwartale roku 1923,ani r.1924 nie zostało sprzedane tyle materjału leśnego co w pierwszym kwartale roku bieżącego.Przeciętnie biorąc oba państwa Skandynawskie sprzedały już około 35% swej rocznej produkcji,a Rosja więcej niż 50%.Z drugiej strony na kontynencie Europy i w Anglji zapotrzebowanie na materjały leśne wzrasta.Wszystkie powyżej wyłuszczone warunki,pozwalają mniemać,że wkrótce Litwa doczeka się zupełnie pomyślnych konjunktur na rynkach leśnych.W związku z tem w początkach bież.mies.na rynkach leśnych krajów Nadbałtyckich dał się zauważyć pewien ruch.Szczególnie uwidoczniło się to w sferach bankowych.Obecnie na Litwie np:banki chętniej niż w roku zeszłym udzielają kredytu na eksport drzewa.-/Lietuva N.103./

B i l a n s B a n k u L i t e w s k i e g o d n i a 3I.V.26 r
/Lit równa się 0,10 dol.U.S.A./

AKTYWA:

Ogólny zapas złota	30.407.358.15.
Monety srebrne.	7.375.605. -
Monety skarbu państwa.	1.892.443.04.
Waluta obca	32.445.227.12.
Dyskonto i pożyczki.	44.470.243.88.
Inne aktywa	22.637.177.82.
B i l a n s	139.228.055.01.

PASYWA:

Kapitał akcyjny.	12.000.000. -
Kapitał zapasowy	860.000. -
Banknoty w obiegu.	83.093.591.15.
Depozyty i wkłady.	21.275.398.95.
Inne pasywa.	21.699.064.91.
B i l a n s	139.228.055.01.

A w a n s y n a z a k ł a d a n i e m l e c z a r ń w L i t w i e .- Ministerstwo Rolnictwa zawarło z Ukininku Sajunga i Związkiem kooperatyw rolnych umowę,mocą której wspomniane organizacje otrzymują awanse na zakładanie mleczarń.Ukininku Sajunga otrzymuje 455.500 lit.awansu i zobowiązuje się założyć w Litwie 23 parowe i 23 ręczne mleczarnie,zaś związek kooperatyw rolnych otrzymuje 5I8.000 lit.,zobowiązując się założyć 26 parowych i 27 ręcznych mleczarń.- /Elta 1/VI./

d/Kronika polska.-

Życzenia Frakcji Polskiej złożone pierwszemu Metropolicie Litewskiemu Skwireckisowi z okazji ingresu.-

Po ingresie pierwszego Metropolity Litwy Skwireckisa składały mu życzenia liczne delegacje,a między innemi złożył następujące życzenie prezes Polskiej Frakcji Sejmowej pos.W.Budzyński.

Wasza Ekscelencjo,Dostojny Arcypasterzu

Spotyka nas zaszczyt powitania imieniem Polskiej Frakcji II Sejmu Litewskiego,a tem samem i całego społeczeństwa polskiego Litwy,pierwszego Metropolity Litewskiego w Twej osobie.-

Jesteśmy szczęśliwi,że łączy się w tem z nami całe polskie społeczeństwo bez różnicy stanów,warstw społecznych i stronnictw.-

Pomimo spustoszeń wojny nie masz w łonie naszym rozłamu,ani różnic w rzeczach wiary.-

Całe też społeczeństwo polskie spragnione jest i od Ciebie,Arcypasterzu,oczekiwać będzie ojcowskiej opieki i matczynej miłości.-Przyjm zapewnienie dostojny Arcypasterzu,że dziś w dniu objęcia przez Ciebie tronu,towarzyszyły Ci modły całego społeczeństwa naszego,by praca Twoja i rządy,błogosławione przez Boga,obróciły się ku większej chwale kościoła katolickiego i ku największemu pożytkowi całej Twej Owczarni.-

Takie życzenia z głębi serca płynące,składa też dzisiaj Waszej Ekscelencji i Polska Frakcja Sejmowa.-"

Dziękując za życzenia Polskiej Frakcji Sejmowej J.E. Arcybiskup Metropolita odpowiedział,że:

obowiązki włożone na niego przez Namiestnika Chrystusa sprawować będzie w myśl nauki Chrystusa i w Owczarni Jego wszyscy Mu będą równie bliscy i jednaką pieczą otoczeni bez różnicy języka i pochodzenia.Zawsze i wszędzie będzie miał na względzie najwyższe dobro kościołą i wiernych,pomnąc,że tylko przez Chrystusa i w Chrystusie należy dążyć do ostatecznego celu ludzkości przez Opatrzność postawionego.-

Pierwsze posiedzenie Polskiej Frakcji Sejmowej.Obiór przewodniczącego Frakcji. - Dowiadujemy się,że na pierwszem posiedzeniu Polskiej Frakcji Sejmowej:

1.Posłowie zobowiązali się występować w sprawach ogólno-narodowych i ogólnopaństwowych solidarnie i jednolicie,pozostawiając wolną rękę każdemu z nich w sprawach ekonomicznych i społecznych.-

2.Przyjęte w ogólnym zarysie warunki,na jakich Polska Frakcja Sejmowa zgodziłaby się wejść do większości sejmowej i udzielić swego poparcia rządowi.-

3.Poruczono pos.Bucewiczowi w imieniu Frakcji pociągnąć do odpowiedzialności sądowej winnych zajść przedwyborczych,a zwłaszcza w Giełwanach,Muśnikach i Żoślach,w pierwszym zaś rzędzie policję,za jej wykroczenie przeciw prawu.Osoby poszkodowane lub świadkowie zajść winni niezwłocznie przesłać Frakcji Polskiej /Kowno Orzeszkowej 12/ posiadane wiadomości i dowody.-

4.Na przewodniczącego Frakcji obrano p.W.Budzyńskiego.-

e/Kronika Kłajpedzka.-

Deficytowy budżet portu Kłajpedzkiego na rok 1927.- Dyrekcja Portu Kłajpedzkiego przyjęła w pierwszem czytaniu preliminarz budżetowy na r.1927,który przewiduje 508.000 litów wpływów,wydatków zaś z załączeniem kosztów rozszerzenia portu i wznoszenia różnych gmachów 4.350.000 lit.- Dyrekcja portowa wkrótce zamierza nabyć stację sygnalizacyjną na wypadek nagły za sumę 50.000 litów. /Elta.8/VI/

f/Kronika kulturalna.-

Wystawa obrazów w Poniewieżu.- Dnia 12 czerwca r.b. kółko poniewieskich malarzy-amatorów otwiera wystawę swych prac.Biorą udział pp.Aldona Karanowiczowa,Stefan Romer,Antoni Kazanowicz,S.Fejgenson i inni.Wystawa otwarta zostanie w lokalu I-szej Początkowej Szkoły przy ul.Marjańskiej Nr.2.- /Elta Dz.Kow./

Nowe władze Uniwersytetu.- Dnia 6 czerwca odbyło się posiedzenie Rady Profesorskiej,na którem obrano na przyszły rok akademicki rektorem prof.Biržyszkę,prorektorem prof.M.Romera oraz sekretarzem p.Kołupajłę.-/Dz.Kow.9/VI/

Opera na prowincji.-Grupa artystów operowych udaje się na występy w prowincji,zamierzając wyszawić operę komiczną "Cyrulik Sewilski" w Możejkach 6.b.m.,w Szawlach 8 b.m. i w Birżach 13 b.m.-/Dz.Kow.6/VI./

Wystawa prac uczniów Polskiego Gimnazjum w Poniewieżu.- W dniu 5 i 6 czerwca otwarta będzie wystawa rysunków i robót ręcznych uczniów Polskiego Gimnazjum w Poniewieżu w lokalu gimnazjum przy ul.Marjańskiej 17.Organizują wystawę p.St.Kulikowska i p.St.Romer./Dz.Kow.1/VI./

g/Kronika komunikacyjna.-

Nowy przystanek kolejowy.- Zarząd kolejowy podaje,iż z dniem 5 czerwca pomiędzy stacjami Janów - Pogiełoże w pobliżu torfiarni zostaje otwarty nowy przystanek "Torfowisko" przy którym od tego też dnia będą zatrzymywały się pociągi wąskotorowej kolei żelaz.87, 88 i 90.-

Komunikacja autobusowa z uzdrowiskami litewskiemi.Czerwony Krzyż dla komunikacji między Kownem a Birsztanami uruchomił autobus,który regularnie kursuje codziennie.-/Dz.Kow.6/VI./

h/Kronika wydawnicza.-

Rolnictwo litewskie w monografji międzynarodowego instytutu rolniczego.- Międzynarodowy instytut rolniczy, którego siedziba jest Rzym,rozpoczął wydawnictwo szeregu monografji o organizacji statystyki rolniczej w rozmaitych państwach.Pierwszy tom tej serji opracowany przez p.Kaptiewa z Litewskiego Centralnego Biura Statystycznego,zawiera detaliczny opis rolnictwa litewskiego oraz reprodukcję ankiety przeprowadzanej w celu zgromadzenia danych o produkcji rolnej w Litwie-~~Dz.Kow.~~ Tom ten wydany w językach franuuskim i angielskim,kosztuje w Rzymie 5 litów.- /Dz.Kown.6/VI./

Nowe wydawnictwa.- Wyszedł z druku Nr.5 /44/ IV tomu pisma "Lietuvos Ukis".-
Departament Ochrony Obywatelskiej wydał "Podręcznik Policyjny." /Dzień Kow.30/V./.-

--------000 Y 000--------